

● Ostatnia bitwa 2 Korpusu - Str. 9

ECHO TYGODNIA

Nr 182 Toronto 10 - 16 kwietnia 1986

Cena \$ 1.00

ZJAZD

PROSOLIDARNOŚCIOWY W CALGARY

Z inicjatywy Polskiego Ugrupowania Polityczno Społecznego Niepodległość Solidarność odbyła się w dniach 5-6 kwietnia br. w Domu Polskim w Calgary 1 Konferencja Organizacji Pro Solidarnościowych z terenu całej Kanady

Ciąg dalszy na str. 10

Z OSTATNIEJ CHWILI

WTOREK 8 IV Sąd Rewizyjny utrzymał dziś w mocy wyrok 3 mies. więzienia wydany na Henryka Wujca członka Komisji Krajowej Solidarności. Prymas Glemp zwołał konferencję prasową dla dziennikarzy zagranicznych w odpowiedzi na ataki prasy i wypowiedzi oficjalne pod adresem Kościoła. Prymas oświadczył, że ataki te szkodzą w sposób bardzo zasadniczy dialogowi Kościoła i państwa. Szczególną przyczyną tych kontrowersji jest osoba rzecznika rządu Urbana. Prymas powiedział, że jego komentarze w prasie (pod pseudonimem Jan Rem) są niezwykle szkodliwe. **LONDYN** Amb. Edmund Raczynski 94 letni prezydent Rzeczypospolitej przekazał swe funkcje dotychczasowemu prezesowi Rady Ministrów polskiego rządu emigracyjnego Kazimierzowi Świątkowi.

PROTEST I ARESZTOWANIA

Gdańsk, niedziela, 6 IV Doszło tu do kolejnych aresztowań podczas marszu protestacyjnego spod kościoła św. Brygidy pod pomnik króla Jana Sobieskiego. Demonstranci protestowali przeciw ostatnim podwyżkom cen.

Aresztowan dokonywali funkcjonariusze w cywilu. Polityka gospodarcza obecnej ekipy, rzucająca cały ciężar konsekwencji własnej nieudolności na świat pracy, zablokowała skutecznie tak zwaną reformę gospodarczą, o której tyle się mówi w srodkach masowego przekazu. Słychać już tylko o nawoływaniu do zwiększonego wysiłku i wydłużania czasu pracy.

Podajemy oświadczenie RKS NSZZ Solidarność regionu Dolny Śląsk dotyczące tej sprawy.

Rząd PRL wprowadzając ustawę o 46 godzinnym tygodniu pracy w wybranych przedsiębiorstwach łamie przedostatnią już zdobytą swiata pracy uzyskaną porozumieniem sierpniowym w 1980 roku.

Proby wydłużenia czasu pracy podejmowane były przez władze już w roku ubiegłym. Wówczas jednak zdecydowana postawa NSZZ Solidarność uniemożliwiła w praktyce te zmiany. Obecne tłumaczenie motywów wydłużania czasu pracy jest nieprzekonywujące.

Wydłużony czas pracy to tylko jeden i to wcale nie najważniejszy z czynników mogących spowodować wyjście naszego kraju z kryzysu. Znacznie ważniejszymi są:

Właściwa organizacja pracy oraz odpowiedni podział wypracowanego dochodu narodowego.

Dopiero to pozwoli nie zaprzepaścić zwiększonego wysiłku pracowników. W przeciwnym razie jak uczy czterdziestoletnie doświadczenie, każda dodatkowa wypracowana złotówka nie tylko nie polepsza, ale także przyczynia się do pogorszenia położenia ludzi pracy, ale obrońca zostaje przeciwko społeczeństwu, bądź to przez zwiększenie budżetu MSW i MON, bądź przez zwiększenie kolonialnej wprost eksploatacji naszego kraju.

Nie jesteśmy narodem leni i nierobów, jak to usiłuje przedstawić oficjalna propaganda. Społeczeństwo polskie wielokrotnie dało tego dowody. Musimy mieć tylko gwarancję, że zwiększony wysiłek nie zostanie zmarnotrawiony. Ostatnia uchwała Rady Ministrów gwarantuje, że nie daje. Wprost przeciwnie, to ze zwiększenia ma przede wszystkim zakłady przemysłu ciężkiego, pracujących głównie na rzecz budowy potęgi imperium, a nie poprawy bytu społeczeństwa, świadczyć o rzeczywistych zamiarach władzy.

Dzisiaj coraz więcej Polaków rozumie te zależności. Dlatego w niektórych zakładach rodzi się opór przeciwko wydłużaniu tygodnia pracy.

Wobec powyższego RKS NSZZ Solidarność regionu Dolny Śląsk oświadcza, że pracownicy zakładów, którzy podejmą walkę o utrzymanie wolnych sobot, licząc mogą na pełne poparcie związku.

Wrocław 5 marca 1986 roku

RKS NSZZ Solidarność regionu Dolny Śląsk

SZWEDZI W SOWIECKIM KOMPUTERZE

Sztokholm, 5 IV „Nawet nowo narodzeni obywatele szwedzcy będą automatycznie obywatelami sowieckimi, jeżeli posiadają przodków pochodzenia estońskiego, litewskiego, lub lotewskiego”

Dokonczenie str. 5

ŁĄCZENIE RODZIN

Berno, Szwajcaria 15 kwietnia, w stolicy Szwajcarii Bernie, rozpoczynają się obrady kolejnej konferencji pohelskiej.

Tematem dyskusji będą prawa człowieka. Omawiane będą takie kwestie, jak prawo do swobodnego podróżowania, emigracji, kontaktów między organizacjami o charakterze religijnym, a także sprawy łączenia rodzin.

Władze państw komunistycznych utrudniają łączenie rodzin.

Zachod naciska, by podczas konferencji bernskiej rozpatrywać konkretne, wzięte z życia przypadki łamania praw ludzkich. Przypadków takich nagromadziło się bardzo wiele, ale nie wszystkie znane są opinii publicznej.

Międzynarodowe Towarzystwo Obrony Praw Człowieka, mając na względzie sytuację rozłączonych ro-

dzin, szczególnie w ZSRR, NRD, w Polsce i Rumunii, ale także i w innych państwach komunistycznych, zorganizowało punkt przyjmowania skarg. Na adres w Bernie można nadsyłać listy z opisem własnej sprawy, podając dość dokładne dane, jak nazwisko, adres, datę urodzenia i stopień pokrewieństwa z rozłączonymi osobami.

Listy ze skargami należy kierować na adres International Society for Human Rights

ISHR
Gurtengasse 4
CH - 3011
Bern
Switzerland

STOSUNKI USA - PRL

Waszyngton, 4 IV Przedstawiciel rządu Stanów Zjednoczonych udzielił dziś wywiadu korespondentowi RWE.

Przedstawiciel Departamentu Stanu przestrzegł przed wyciąganiem pochopnych wniosków z pewnych oznak poprawy stosunków między USA i PRL.

Nawiązując do niedawnej wizyty byłego podsekretarza stanu Stoessela w Warszawie oraz zawartego choć jeszcze nie podpisanego porozumienia w sprawie wymiany kulturalnej między USA a Czechosłowacją, rzecznik powiedział, że wydarzenia te nie dają podstaw do wyciągania wniosku, że stosunki Ameryki z państwami Europy Środkowo-wschodniej poprawiły się. Takie wnioski wyciągali niektórzy obserwatorzy, w związku z ubiegłorocznym spotkaniem na szczycie w Genewie między Reaganem i Gorbaczowem. Wynikiem genewskiego spotkania było m.in. podpisanie amerykańsko-sowieckiej umowy o wymianie kulturalnej. Doszło też do wizyty amerykańskiego sekretarza stanu Shulza na Węgrzech, w Jugosławii i Rumunii. Shulz kilkakrotnie mówił o znaczeniu kontaktów Ameryki z państwami obozu moskiewskiego.

Poprawę tych kontaktów uzależnił jednak od dalszej poprawy stosunków Waszyngtonu z Moskwą.

Przedstawiciel Departamentu Stanu powiedział, że rządy państw obozu moskiewskiego, ogólnie rzecz biorąc, witają z zadowoleniem poprawę stosunków USA - ZSRR. Napięta atmosfera w tych stosunkach wpływa negatywnie na możliwości państw rządzonych przez komunistów w uzyskiwaniu dostępu do zachodniej technologii i pożyczek w twardej walucie.

Ostatnio doszło wprawdzie do ostrej wymiany polemik, ale nie można tego wyolbrzymiać. Przedstawiciel Departamentu Stanu przypomniał, że Gorbaczow podczas spotkania z kongresmanem USA Facellem, w ostatnich dniach, wypowiedział się optymistycznie o perspektywach tegorocznego amerykańsko-sowieckiego spotkania na szczycie. Gorbaczow nie wysunął warunków wstępnych przed spotkaniem z Reaganem.

PROCES KPN

MOCZULSKI ODPOWIADA

Przywódca Konfederacji Polski Niepodległej Leszek Moczulski, który począwszy od 1 do 4 kwietnia, czyli od wtorku do piątku ubiegłego tygodnia, wypowiadał się przed sądem na temat postawionych zarzutów oraz wiarygodności materiału dowodowego, stwierdził, że zarzut kierowania nielegalną organizacją oraz dążenia do zdobycia władzy siłą, jest bezpodstawny.

Moczulski podkreślił, że KPN, jako niezależna partia polityczna, istnieje i działa na podstawie konstytucji PRL, jest partią legalną i na mocy obowiązującego prawa nie wymaga rejestracji w sądzie.

W dalszej części wystąpienia podkreślił, że KPN zawsze starała się działać środkami legalnymi, a zarzut dotyczący próby obalenia władzy w PRL siłą jest po prostu absurdalny. Konfederacja, jako partia demokratyczna, dążyła środkami pokojowymi do zmiany władzy i doprowadzenia do sytuacji, w której władze byłyby wy-

W stosunkach z państwami Europy Wschodniej, Stany stosują politykę traktowania każdego z tych państw osobno, indywidualizowania kontaktów. W kontaktach przestrzegają zasady wzajemności. Waszyngton kształtuje swą politykę w zależności od warunków w państwach.

W następstwie XXVII Zjazdu KPZR niektóre państwa obozu moskiewskiego są jak się wydaje zainteresowane pewnym zbliżeniem ze Stanami Zjednoczonymi. Wyrazem tego była amerykańsko-czechosłowacka umowa o wymianie kulturalnej (jeszcze nie zatwierdzona ostatecznie przez władze czechosłowackie). Stany wyrażają nadzieję, że umowa przyczyni się do zwiększenia kontaktów między obywatelami obu państw.

O stosunkach z władzami PRL przedstawiciel amerykański powiedział, że władze te w ciągu minionych 6 miesięcy wyraziły zainteresowanie przystąpieniem do rozmów z Waszyngtonem. Niedawna wizyta Stoessela w Warszawie była wprawdzie udana, lecz nie można na jej podstawie wyciągać wniosku o poprawie stosunków PRL - USA.

Przeszkody utrudniające poprawę tych stosunków to więzienie kilkuset osób za ich przekonania i represyjna polityka władz PRL w wielu dziedzinach.

W wypadku poprawy sytuacji w dziedzinie praw człowieka w Polsce, reszta sankcji nałożonych na władze PRL po ogłoszeniu stanu wojennego mogłaby zostać zniesiona. Obecnie jedynie dwie spośród tych sankcji pozostają w mocy - zakaz udzielania PRL amerykańskich kredytów rządowych i odmowa przyznania PRL najwyższego uprzywilejowania w handlu ze Stanami.

Przedstawiciel nie wykluczył, że może dojść do poprawy stosunków USA z PRL, jeśli Międzynarodowy Fundusz Walutowy zaoprobuje wniosek PRL o przyjęcie w poczet swych członków PRL mogłaby wtedy zwrócić się o nowe pożyczki.

Również Bułgaria jest zainteresowana poprawą stosunków z Waszyngtonem.

bierane na drodze wolnych, demokratycznych wyborów. Jedynie w ten sposób wybrane władze miałyby mandat społeczny zaufania i w kryzysowej sytuacji, w jakiej się nasz kraj znajduje.

Leszek Moczulski przypomniał, że to nie KPN lecz PZPR używa przemocy w sprawowaniu i w dążeniu do utrzymania władzy, jak wskazuje na to czterdziestoletnia historia rządów tej partii. A zmiany kolejnych ekip partyjno-rządowych dokonywały się na skutek krwawych zjasc.

w odrozmieniu od PZPR, Konfederacja Polski Niepodległej opowiada się za parlamentaryzmem i demokratycznymi mechanizmami przejmowania władzy. Tylko demokracja wypracowała sposoby zmiany rządów, którym towarzyszy spokój, szacunek i zaufania społeczeństwa.

Ciąg dalszy str. 4

ŚWIAT

● **Propozycja Sihanouka odrzucona** Wietnam odrzucił plan, przedstawiony w marcu przez księcia Sihanouka, stojącego na czele koalicyjnego rządu Kambodzy na uchodźstwie. Przywódca trójpartyjnej koalicji ogłosił projekt po spotkaniu w Pekinie. W pokojowym planie przedstawili oni propozycje politycznego rozstrzygnięcia konfliktu w Kambodzy, biorąc pod uwagę między innymi utworzenie koalicyjnego rządu z reżymem Henga Samrina, wycofanie wojsk wietnamskich z Kambodzy oraz przeprowadzenie wolnych wyborów pod patronatem ONZ. Z wiarygodnych źródeł w Wietnamie otrzymano informacje, że władze w Hanoi określiły ten projekt jako "niewart brania pod uwagę", ponieważ prawdziwym celem takiego rozwiązania jest usankcjonowanie tzw. rządu koalicyjnego, co w gruncie rzeczy, zdaniem Hanoi, oznaczałoby przywrócenie władzy w Kambodzy kłice Pol Pota. Hanoi nie godzi się na udział Czerwonych Khmerów Pol Pota w jakimkolwiek ewentualnym rządzie w Phnom Penh. Stoł on także na stanowisku, że kambodzaska opozycja musi wejść w układy bezpośrednio z reżymem Henga Samrina, który doszedł do władzy dzięki Wietnamowi w roku 1979, po usunięciu przez armię wietnamską Czerwonych Khmerów Pol Pota. Jako wstępny

warunek negocjacji Hanoi stawia żądanie "całkowitego usunięcia kłiki Pol Pota", co oznacza polityczne i militarne rozwiązanie Czerwonych Khmerów oraz rezygnację ich przywódców. Tymczasem Chiny oświadczyły, że uważają propozycję rządu Kambodzy na uchodźstwie za wydarzenie historyczne o dużym znaczeniu. Uznany przez ONZ, trójpartyjny, koalicyjny rząd kambodzanski na uchodźstwie ma największe poparcie militarne ze strony Chin. Do tej pory Chiny były zdecydowanie przeciwko wszelkim projektom przewidującym koalicyjny rząd w Kambodzy z uwzględnieniem Henga Samrina.

● **Ambitny program kosmiczny USA** Pismo "Aerospace" podało, że Stany Zjednoczone zamierzają powrócić do eksploatacji Księżyca nie później niż w roku 2005, zaś w 10 lat potem przystąpić do realizacji załogowego lotu w kierunku Marsa. Prezydencka Komisja ds. Przestrzeni Kosmicznej opracowała plan, według którego, w miejsce modularnej stacji orbitalnej zapowiadanej na pierwszą połowę lat 90-tych, Stany Zjednoczone miałyby przystąpić do budowy portu kosmicznego. Rozwija się także możliwość umieszczenia w przestrzeni całej sieci portów pomiędzy Ziemią, Księżycem i Marsem, a następnie stałych baz na Księżycu i Marsie. Projekt został zadedykowany poległym członkom załogi "Challenger".

● **Papież złoży wizytę w rzymskiej synagodze** Papież Jan Paweł II zamierza złożyć wizytę w największej rzymskiej synagodze w dniu 13 kwietnia. Przedstawiciel najstarszej i największej żydowskiej organizacji religijnej "B'nai B'rith", J. Lichten, oświadczył, że byłaby to pierwsza wizyta Ojca Świętego w żydowskiej synagodze.

● **Sowiecka bron dla Finlandii** Finlandia zamierza kupić od Związku Sowieckiego czołgi, pociski przeciwpancerne, pociski typu ziemia-powietrze i inny sprzęt militarny. Wartość całego wojskowego wyposażenia, które zakupione ma być w ciągu najbliższych 5 lat, opiewa na sumę 433 milionów dolarów. Generał Aimo Pajunen, pełniący funkcję sekretarza stanu przy Ministerstwie Obrony, poinformował, że umowa z ZSRR podpisana została pod koniec lutego. Szczegółowych informacji na temat ilości czy typu broni Pajunen nie podał. Stwierdził tylko, że przeznaczona będzie ona dla wojsk naziemnych.

● **Nie będzie rozejmu w Sudanie** Fiaskiem zakończyły się wstępne rozmowy pomiędzy sudanскими partyzantami a zwolennikami reżymu w Chartumie. Nie ma, praktycznie biorąc, żadnych szans na zawieszenie broni. Przywódca partyzantów, J. Garang wygłosił bezkompromisowe oświadczenie, sprzeciwiając się rządowym projektom, które proponują przeprowadzenie wyborów w kwietniu. Garang skrytykował także władze za nasilenie wojny na południu kraju, gdzie w większości mieszkają chrześcijanie lub wyznawcy religii animistycznej. Po wygłoszeniu swego przemówienia Garang opuścił obrady i powrócił do bazy w południowym Sudanie. Partyzanci pod przywództwem Garanga walczą o autonomię południowego Sudanu.

● **Program wznowienia lotów wahadłowców** Nowy szef NASA, kontradmirał Richard H. Truly oświadczył, że przyszłe loty wahadłowców, odbywać się będą przy znacznie zaostrzonych przepisach o środkach bezpieczeństwa. Poza tym dodał, że w większości wypadków, lądowania wahadłowców odbywać się będą raczej w Kalifornii, a nie na Florydzie. Admirał Truly powiedział, że zaostrzenie środków bezpieczeństwa oraz konserwatywne nastawienie NASA, nie wpłynęło na zahamowanie rozwiniętego na dużą skalę programu lotów kosmicznych. Przemawiając do pracowników NASA, Truly wyraził nadzieję, iż w pierwszym roku wznowienia lotów kosmicznych, będzie ich co najmniej 9. W drugim roku - przewiduje się 14 lotów, w roku 1989 - 19 lotów, tyleż w pierwszych latach 1990. Od 28 stycznia br., tj. od dnia katastrofy wahadłowca "Challenger", wszystkie loty zostały wstrzymane. Na razie nie ustalono terminu następnego lotu.

● **Andrija Artukovic oskarżony przez Jugosławię** A. Artukovic, który został przekazany przez USA władzom jugosłowiańskim, został oskarżony o spowodowanie śmierci setek cywilów i partyzantów w okresie II wojny światowej. Przypuszcza się, że proces rozpocznie się w drugiej połowie kwietnia. Artu-

kovic zaprzecza jakoby był winny zarzucanych mu zbrodni.

● **Wstępne porozumienie Pakistanu z Afganistanem** ONZ-towski wysłannik Diego Cordovez, otrzymał od afgańskiego rządu Babraka Karmala, wstępną propozycję dotyczącą terminów wycofania wojsk sowieckich z Afganistanu. Wysłannik sekretarza generalnego ONZ, oświadczył w ubiegłym miesiącu, że jego zdaniem propozycja ta stanowi "dobrą podstawę do dyskusji" na temat przyszłości Afganistanu. Przez 12 dni marca Cordovez podróżował pomiędzy Kablem a Islamabadem. Pakistan odmawia prowadzenia bezpośrednich rozmów z Afganistanem na temat sporów granicznych i przesiedlenia ponad 3 milionów afgańskich uchodźców, ponieważ nie uznaje rządu prezydenta Karmala. Cordovez oświadczył, że w rezultacie jego starań, obydwa państwa doszły do porozumienia, jeśli chodzi o trzy punkty zawarte w 4-punktowej propozycji. Propozycja dotyczy nieingerowania w wewnętrzne sprawy sąsiedniego państwa i dobrowolnego przesiedlenia uchodźców oraz wymienia Związek Sowiecki i Stany Zjednoczone, jako główne państwa gwarantujące dotrzymanie porozumienia. Obecnie, Pakistan i Afganistan są "gotowe podjąć negocjacje na temat dokumentu IV", czyli propozycji otrzymanej przez Cordoveza od rządu afgańskiego - powiedział Cordovez. "Dokument IV" dotyczy terminu wycofania wojsk sowieckich z Afganistanu. Jak do tej pory Cordovez rozmawiał o "treści tego dokumentu" z pakistańskim ministrem spraw zagranicznych w Islamabadzie. "Przygotowuję się teraz - powiedział Cordovez - do dyskusji na temat bardzo ważnej kwestii, chodzi o wzajemną relację pomiędzy trzema dokumentami a terminem wycofania wojsk sowieckich", o którym mowi dokument IV. Spodziewa się on, że ONZ ogłosi podjęcie pakistańsko-afgańskich rozmów w Genewie. Na pytanie, kiedy i w jakiej formie negocjacje miałyby się rozpocząć Cordovez nie odpowiedział. Od czerwca 1982 roku, kiedy rozpoczęły się negocjacje, przeprowadzono w sumie 6 rund rozmów. W grudniu ubiegłego roku miała miejsce ostatnia z nich. Według Cordoveza, istotne rokowania będą mogły się rozpocząć wówczas, gdy przełamany zostanie impas w dyskusji na temat "dokumentu IV". Negocjacje przyniosły ostatnio pewne rezultaty dzięki temu, że Stany Zjednoczone wyraziły gotowość do przyjęcia roli poręczyciela zaproponowanych porozumień, a przywódca ZSRR Gorbaczow wypowiedział się na ten temat podczas ostatniego zjazdu sowieckiej partii komunistycznej. Niektóre osrodki na Zachodzie uważają, że wszelkie negocjacje z reżymem Karmala nie mają sensu, gdyż w zamysle popieranego przez ZSRR reżymu są one zabiegiem propagandowym i mają wykazywać jego dobre intencje.

● **Tajne rozmowy USA - Izrael** W ścisłej tajemnicy odbyły się w marcu rozmowy na temat współpracy militarnej pomiędzy Stanami Zjednoczonymi i Izraelem. Rzecznik ambasady amerykańskiej w Tel Awiwie poinformował, że delegacje obu państw podjęły rozmowy zgodnie z wcześniejszym pla-

nem Grupy składającej się z polityków i wojskowych, zostały utworzone na mocy porozumienia z listopada 1983 roku zawartego pomiędzy Waszyngtonem i Jerozolimą. Przedstawiciele obu stron uchylił się od komentarzy na temat informacji podanych przez środki masowego przekazu. Podały one, że delegacje podpisały porozumienie o zmagazynowaniu amerykańskiego sprzętu wojskowego na sumę 66 milionów dolarów na terytorium Izraela. Sprzęt ten miałby być użyty w razie kolejnego konfliktu w tym rejonie świata. Dyplomaci amerykańscy i izraelscy nie poinformowali ani o treści prowadzonych rozmów, ani o miejscu, w którym się odbyły.

● **Rezygnacja ministra sprawiedliwości w Haiti** Gerard Gourgue, minister sprawiedliwości w sprawującej obecnie władzę na Haiti juncie, a jednocześnie jedyny członek gabinetu, który stał w opozycji za rządów Duvaliera, podał się do dymisji. Powodem rezygnacji jest zwlekanie władz z pociągnięciem do odpowiedzialności ludzi z kręgu elity władzy z czasów dyktatury Duvelierów.

● **Arabia Saudyjska w obronie Kuwejtu** Arabia Saudyjska oświadczyła, że stanie w obronie Kuwejtu, jeśli ten kraj zostanie zaatakowany przez Iran. Kuwejt i Arabia Saudyjska należą do Rady Współpracy w Zatoce, sojuszu militarnego i ekonomicznego. Po raz pierwszy jednak Arabia Saudyjska złożyła publiczne zobowiązanie dotyczące obrony Kuwejtu. Iran nasilił ostatnio kampanię przeciwko Arabii Saudyjskiej i Kuwejtowi, oskarżając je o dostarczanie Irakowi pomocy militarnej i finansowej w wojnie z Iranem. W Kuwejcie od lutego wojska postawione są w stan pogotowia. W lutym wojska irańskie przedarły się na południowe tereny Iraku i znajdowały się w odległości około 20 km od granic z Kuwejtem. Kuwejcki minister obrony, szefek Salem al-Sabah, podał do wiadomości, że żołnierze kuwejckiej armii otrzymali rozkaz strzelania do Iranczyków, którzy chcieliby przedostać się przez granicę Kuwejtu.

● **4 miliardy dolarów dla Pakistanu** Stany Zjednoczone zamierzają udzielić Pakistanowi pomocy o wartości 4 miliardów dolarów w okresie od 1988 do 1993 roku. Suma ta jest wyższa o 800 milionów dolarów od kwoty przyznanej w okresie 1981-1987. Według źródeł dobrze poinformowanych władze pakistańskie spodziewały się większej pomocy, około 6-7 miliardów dolarów.

● **Decyzje amerykańskiego Sądu Najwyższego** Sąd Najwyższy zaopiniował, iż władze stanowe mają prawo do organizowania blokad drogowych i sprawdzania trzeźwości kierowców. Wiele sądów na terenie USA ma na ten temat odmienne opinie. Sąd Najwyższy zezwolił także stanowi Illinois wprowadzić przepis zabraniający wyświetlania filmów zawierających sceny erotyczne lub pornograficzne w kinach na świeżym powietrzu, których ekrany są widoczne z okien prywatnych domów, budynków apartamentowych lub z ulicy.

ECHO TYGODNIA

Wydają i redagują

JACEK ADOLF i GRAZYNA FARMUS

Adres do wysyłki korespondencji ogłoszeń płatności rachunków
zamowien prenumerat

862 Tandridge Crescent, REXDALF, ONT M9W 2P2
TEL 743 - 5706 w godz 10 - 3 po poł
TEL 766 - 3774

ADVERTISEMENTS

● Display ads \$7 column inch ● Full page \$700 half page \$400
● Classified ads \$4 (up to 25 words) 5+ each additional word
● Box \$1.50 each issue

Redakcja zastrzegła sobie prawo do zmian i skróto w nielich listach i miuskryptich

Prenumerata półroczna \$25 roczna \$50

Solidarność na Preriach

Od lat wciąż ci sami ludzie w odosobnieniu próbowali w kanadyjskich miastach robić coś dla kraju. W tym samym nawet mieszkali osobno i w inny sposób.

Kiedy przed laty różne te prosolidarnościowe grupy spotkały się w biurze kanadyjskich związków zawodowych okazały się zbyt odrębne w wizji Solidarności i praktyce działania by stworzyć wspólny front. Od tego czasu wiele z tych grup wymarło, a pojawiły się nowe, bardziej do siebie zbliżone w stylu myślenia politycznego. Wrociliśmy więc po latach, dzięki naszym kolegom z Alberty do punktu wyjścia. Spotkałmy się żeby się zobaczyć, rozpoznać i koegzystować.

W Calgary pojawiła się nadzieja na współpracę wbrew różnicom, odległościom, wzajemnym urazom i zwyczajnym ludzkim przywarom. Było to dobre spotkanie dla nas i dobrego oczekiwać by wypadało po nim dla kraju.

GRAZYNA FARMUS

KONTROWERSJE

Stajk głodowy
Senatora

31 marca w gmachu Parlamentu w Ottawie, w otoczeniu prominentów Partii Liberalnej zakończył swoją 21-dniową głodówkę senator Jacques Hebert. Ten niezwykle, jak na Kanadę, protest członka Senatu był aktem wymuszenia na rządzie federalnym rewizji zarządzania kończącego finansowanie programu Katimavik Programu, którego założycielem w 1977 roku był właśnie senator Hebert. Programu, który w założeniu miał pomagać młodym Kanadyjczykom w poznawaniu ich kraju, a przez to i wychowywać. Wreszcie programu, mającego kosztować w 2000 roku 20 milionów dolarów.

Nie wiadomo, jaki wpływ na decyzję rządu miał wrzesniowy raport oceniający program Katimavik. Raport, z którego wynika, że ponad połowa ankietowanych uczestników donosiła o używaniu narkotyków, pijanstwie i stosunkach seksualnych. Senator Hebert później odpowie, że "ta statystyka jest odbiciem obecnego społeczeństwa".

Wątpliwości jednak pozostaną, bo program miał właśnie wykształcać pewne cechy charakteru, pewien określony stosunek do pracy i do zawodowych odpowiedzialności. Jeżeli patologii społecznych, o których pisze raport, nie udało się nawet w ramach programu zredukować, oznaczać to może, że *nie mniej ni więcej, tylko fiasco* całego przedsięwzięcia. Pozostają więc czysto egocentryczne motywacje senatora - założyciela.

Jawia się tu jednak większe wątpliwości. Jacques Hebert jest członkiem jednej z Izb Parlamentu i podpisując się pod pobieranym czekiem wystawionym mu przez społeczeństwo zobowiązuje się, comiesięcznie, działać w ramach

demokracji parlamentarnej naszego kraju. Ma przecież bezpośredni głos w ustawodawstwie państwa. Czyż naprawdą zmuszony jest swą głodową śmiercią szantazować rząd? Jak podsumuje Flora McDonald "następny szantazysta kaze krajowi wysłpować z NATO".

Jeśli chodzi o protest przeciwko decyzjom rządu, to takich możliwości senator miał ma bardzo wiele. Głód dzieci rozrywany przez wybuchające sowieckie zabawki w Afganistanie, a rząd kanadyjski utrzymuje stosunki z ZSRR, który ostatnio nie zważał się prosić o ich rozszerzenie.

Senator Hebert milczy, gdy rząd kanadyjski pomaga przetrwać etiopskiemu reżimowi Mengistu, który skazuje na rzeźnię śmierć głodową kilkaset tysięcy ludzi nie zgadzających się z komunistyczną tyranią.

Hebert nie protestuje również i wtedy, gdy kanadyjski minister spraw zagranicznych, w kontekście pomocy dla nikaragujskich partyzantów, powie "rozwiązanie wojskowe nie jest odpowiedzią". Nie bacząc, że komunisti nikaragujscy eliminują systematycznie

podstawowe wolności słowa, wyznania, prasy i stowarzyszeń.

Również w przeszłości senator Hebert przegapił okazję do protestu, gdy będąc w Chinach nie protestował przeciwko skazywaniu przez Mao-tse-Tunga milionów młodych na chińskie Archipelagi Gulag. Listę tę można by mnożyć.

Coż więc zatem sądzą o bohaterstwie głodowce senatora Heberta jego pracodawcy - kanadyjska opinia publiczna? Sonda telewizyjna Global z dnia 31 marca wskazała, że głodówkę popierało 6344 ankietowanych. A to dziwne! Radio i telewizja CBC do tej pory wkładało mi do głowy, że wszyscy senatora popierają, a tylko rządowi duszgroznie próbują usmiercić jego i akcję Katimavik.

T W Prus

Polscy lekarze
w akcji

52 lekarzy polskich, mimo iż posiadają wszystkie kwalifikacje, wymagane w kanadyjskiej służbie zdrowia, nie mogło od dłuższego czasu wykonywać zawodu, gdyż nie miało możliwości odbycia praktyki zawodowej. Ludzie ci, zdawszy uzupełniające polskie studia egzaminu, dokonując wysiłku nostryfikacji dyplomów, często od kilku lat zabiegają, bez skutku, o bezpłatny staż, na który liczba miejsc jest ograniczona i przypada zwykle absolwentom kanadyjskich uczelni.

Lekarze ci zawiązali Komitet, mianując rzecznikiem prawnym adwokata pochodzenia węgierskiego Petera Reka i zdecydowali się na skierowanie sprawy na drogę sądową przeciw rządowi prowincji Ontario. Zanim jednak do rozprawy takiej dojdzie, lekarze zwrócili się do opinii publicznej, aby ich poparła w walce o pracę z kwa-

lifikacjami tak niezbędnymi w prowincji. Pisaliśmy o tym zupełnie niezależnie w ubiegłym miesiącu w felietonie "Lekarze, którzy są i których nie ma".

W czwartek, 3 kwietnia, Komitet polskich lekarzy zwołał w Credit Union przy Roncesvalles w Toronto, konferencję prasową, na którą przybyli przedstawiciele kanadyjskich wydawnictw oraz stacji radiowych i telewizyjnych. Obecni byli także m.in. prezes ZG KPK Jan Kaszuba, senator Haidasz, ks. prowincjał A Mendrela oraz były poseł do parlamentu federalnego Jesse Flis.

Istnieje szereg możliwości rozwiązania problemu braku staży. Można mianowicie, jak sugeruje Komitet, zastosować wobec Polaków przywilej nostryfikacyjny, jaki uzyskali uciekinierzy z Czechosłowacji w 1968 roku. Można nalegać na

KOMUNIKATY
KPK —
OKRĘG TORONTO

Zmiana terminów załatwiania sponsorowania uchodźców polskich będących poza granicami Kanady
Środy 12 00 - 3 30 p m
Czwartki 12 00 - 6 30 p m

KPK - Okręg Toronto chce stworzyć Bank Kultury Polskiej w Kanadzie, który będzie współpracował z podobnym bankiem w Stanach Zjednoczonych. Zadaniem banku będzie stworzenie kartoteki wszystkich polskich artystów osiadłych w Kanadzie, jak również kompozycji i scenariuszy zainteresowanych prosimy o pisemne zgłoszenia na adres KPK - Okręg Toronto c/o Ida Kasprzak, 206 Beverley St Toronto, Ont M5T 1Z3 z podaniem specjalności oraz materiałów artystycznych.

Po otrzymaniu zgłoszenia zostaną wysłane dokładne informacje.

KPK - Okręg Toronto rozpoczął rejestrację imprez polonijnych. Prosimy organizatorów ochotów, uroczystości, imprez artystycznych itp. odbywających się na terenie Toronto o zgłaszanie ich do Okręgu w godzinach 10 00 - 4 00 tel. 979-9634 podając datę, godzinę i telefon kontaktowy.

Donacje na "Solidarność" wpłacone do Polish Canadian Action Group - Grupa Solidarność i Niepodległość

A J Wiland	\$ 10
M Milczarek	\$ 20
M Milczarek	\$ 10
A Charzewski	\$ 80
beziimennie	
z Vancouver	\$ 20
=====	
	\$ 140

Zamiast kwiatów na grób s p Władysława Turzanskiego	
J J Gregalis	\$ 50
J A Domagalski	\$ 50
PCAG	\$ 50
K E Błaszczuk	\$ 20
=====	
	\$ 170

RAZEM \$ 310

=====

ministerstwo zdrowia, by rozszerzyło liczbę placówek szpitalnych, w których staż można odbywać, lub stworzyć staże lekarskie w rezerwach i terenach północnych oraz w wojsku. Absolwenci polskich uczelni medycznych mogliby wstępować na ostatni rok studiów kanadyjskich i tam ubiegać się o staż z puli kanadyjskich studentów.

Polscy lekarze i specjaliści cieszą się dobrą opinią na świecie i wielu z nich ma za sobą bogatą praktykę zagraniczną. Duża grupa polskich medyków nostryfikowała swe dyplomy dzięki kursom przygotowawczym organizowanym dzięki pomocy KPK Okręgu Toronto.

Czyżby ten indywidualny i społeczny wysiłek miał pojsć na marne?

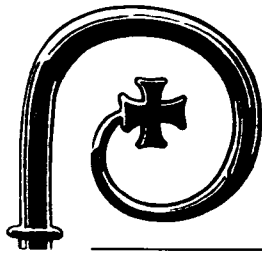
Redakcja wzywa do wysłania w tej sprawie listów do ministerstwa zdrowia Ontario, Queenspark.

OŚRODEK MYŚLI
CHRZEŚCIJAŃSKIEJ

zaprasza

NA CYKL SPOTKAŃ

2

DR BOHDANEM CYWINSKIM
PROFESOREM NA UNIWERSYTECIE WE FRYBURGU SZWAJCARSKIMKTÓRE ODBĘDĄ SIĘ W DNIACH
22 23 1 25 KWIETNIA 1986 R / O GODZ 7 30 WIECZOREM
W GMACHU SPK PRZY 206 BEVERLEY STR TORONTO

ZAKRES TEMATÓW

- WSPÓLCZESNE DZIEJE KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO W EUROPIE ŚRODKOWO WSCHODNIEJ
- CZY JESTEŚMY SPOŁECZYSTWEM POST-KOMUNISTYCZNYM — IDEOWA GENEZA SOLIDARNOSCI
- WSPÓLCZESNA POLSKA MENTALNOŚĆ RELIGIJNA

Dr BOHDAN CYWINSKI...
S w...
i u...
Był...
Pod...
i...
z...

WIECZÓR
AUTORSKI
Wacława Iwaniuka
i Floriana Śmieji

Fundacja im. Wł. Reymonta ma zaszczyt zaprosić Polonię na wieczór autorski Wacława Iwaniuka i Floriana Śmieji, który odbędzie się w sali Credit Union w dniu 17 kwietnia (czwartek) o godzinie 6 wieczorem.

O twórczości Wacława Iwaniuka mówić będzie dr Jadwiga Jurkszus-Tomaszewska. Twórczość Floriana Śmieji przedstawi red. Edward Zyman. Obaj poeci będą czytać swe utwory. Wiersze ich będą też recytować Irena Jellaczyc-Habrowska, Flizbieta Wolska i Hanna Krajewska. Spotkanie poprowadzi prof. dr Barbara Sharratt.

W tym samym dniu, przed spotkaniem literackim, minister obywatelstwa i kultury, Lily Munro w towarzystwie senatora S. Haidasza dokona otwarcia Wystawy Malarzy Polskich, w której weźmie udział 12 twórców zamieszkałych w Toronto.

20 kwietnia, o 2 po południu, odbędzie się również KONKURS RECYTATORSKI w sali Credit Union.

S P

Marta
KOSTROWSKA

Po ciężkiej chorobie, opatrzona Świętymi Sakramentami

2 KWIETNIA 1986

w Etobicoke General Hospital,

przeżywszy 76 lat

Pogrzeb odbył się 7 kwietnia o godz. 9 wiecz

z kościoła Sw. Kazimierza

na cmentarz Park Lawn

o czym zawiadamiają w neutulonym zału

corki Irena i Zofia

z mężami

wnuki oraz rodzina w Polsce

Na niwie kulturalnej w PRL, rzec by można, czysty liberalizm Eksportuje się film Nadzór, co przeleżał na polkach od stanu wojennego do ubiegłego roku, a

CZYTANE

który - cytuję montrealską reklamówkę kinową, bo filmu jeszcze nie widziałam - opowiada o życiu więźniarki nekanej bezustannie przez klawiszki, pozbawionej

MIĘDZY

urodzonego w więzieniu dziecka itp Wydawnictwo Literackie wypuszcza w świat w ogromnym nakładzie 100 tys egzemplarzy "Rozważania o wojnie domowej" Jasienicy, książkę tyczącą wprawdzie cza-

WIERSZAMI

sów rewolucji francuskiej, powstania chłopskiego w Wandei, ale będącej jedynym wielkim "nie", udokumentowaną historyczną analogią "nie" dla praktyk peerelowskich władców

No, co do książek zjawisko wyjaśnia sama prezes "oczyszczonego" ZLP Halina Auderska, na łamach kieleckiego dziennika Słowo Ludu

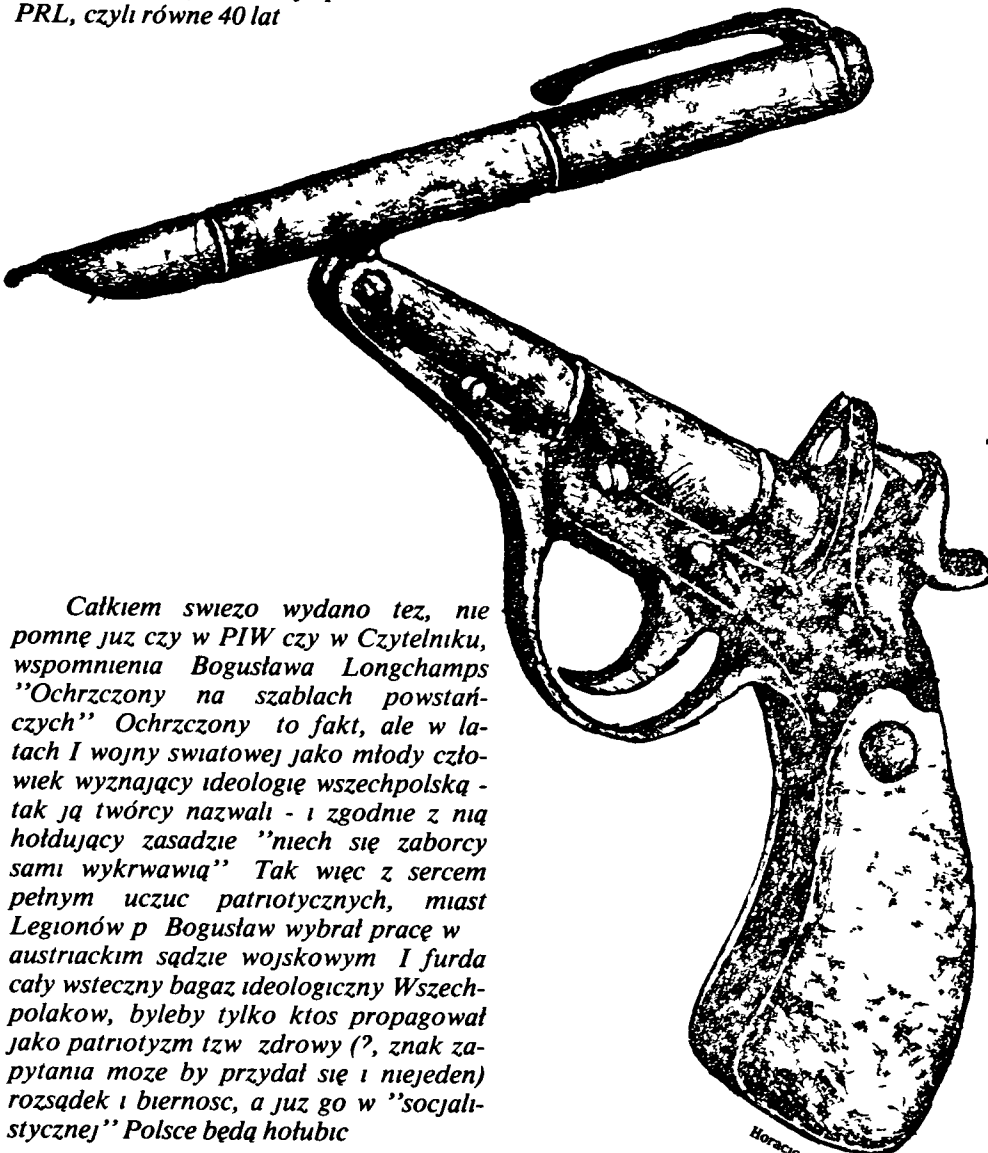
"Mamy rok 1985 i we wszystkich księgarniach prawdziwy "wysyp" książek pisarzy uchodzących za opozycyjnych Dlaczego się tak dzieje? Oni po prostu złożyli te książki w latach 1980-81 Książki te zostały przyjęte, zostały wydane i dziś mamy je w księgarniach Sytuacja jest więc oryginalna dziś, kiedy potrzeba zupełnie innej literatury, mamy "opozycyjne książki" w państwowych księgarniach Nie jest to jednak kwestia polityki wydawniczej, a zołwiego tempa pracy naszych drukarni"

Potrzebnych jak komu, no ale nie dyskutujemy Zas tempo wydawnicze nie zawsze chyba jest zołwie Dwutomowa antologia pism J Piłsudskiego wydana przez PIW w roku ubiegłym raczej nie była złożona do druku w roku 1981 - roku wielkiego oddechu Recenzent Przeglądu Katolickiego, nawiasem mówiąc historyk z PAN (nie wiem, po czystkach może już i nie z PAN), zatytułował swój tekst "Józef Piłsudski w osobliwym wydaniu" Cała recenzja to właściwie jedna długa litania błędów i braków "liberalnej" - pierwsze w PRL wydanie pism Piłsudskiego! - książki, uzasadnienie "niedosytu, jaki budzi wybór dokonany w myśl szczególnie silnych tendencji autora zbioru" Jakże to tendencje, niechże wyeksplikuje ów autor

"Wreszcie dopuścili do głosu dawnych przeciwników obozu piłsudczyków Uznaliśmy, że skoro Piłsudski i jego zwolennicy nie tylko ostro i krytycznie wyrazili się o swych oponentach, ale często oskarżali ich o różne niemoralne czy wręcz kryminalne czyny, a także o robotę antypaństwową, co znalazło mocny wyraz w publikowanej dokumentacji, to sprawiedliwość wymaga, by oskarżeni mogli się bronić, niechaj - na prawach wzajemności - i oni wypowiedzą się na

temat polityki piłsudczyków, a wydarzenia nasświetlą ze swego punktu widzenia"

Autor antologii, z tytułem profesorskim, a jakże, dość osobliwym, hołduje pojęciu czasu, jego "wreszcie" trwa przecież tak długo jak istnieje piśmiennictwo PRL, czyli równe 40 lat

Całkiem świeżo wydano też, nie pomnę już czy w PIW czy w Czytelniku, wspomnienia Bogusława Longchamps "Ochrzczony na szablach powstańców" Ochrzczony to fakt, ale w latach I wojny światowej jako młody człowiek wyznający ideologię wszechpolską - tak ją twórcy nazwali - i zgodnie z nią hołdujący zasadzie "niech się zaborcy sami wykrwawiają" Tak więc z sercem pełnym uczuć patriotycznych, miast Legionów p Bogusław wybrał pracę w austriackim sądzie wojskowym I furda cały wsteczny bagaż ideologiczny Wszepolaków, byleby tylko ktoś propagował jako patriotyzm tzw zdrowy (?), znak zapytania może by przydał się i niejedno) rozsądek i bierność, a już go w "socjalistycznej" Polsce będą hołubić

A myliłby się ten, kto by sądził, że przedmiotem zabiegów wychowawczych jest tylko historia najnowsza czy stosunkowo świeża Gdzie tam! Własnie w zeszłym roku wyszedł nowy podręcznik historii dla VI klasy szkoły podstawowej, zatytułowany Wielkość i upadek Rzeczypospolitej szlacheckiej Jeśli autor świadomie nawiązał tym tytułem do książki W T Shirera "Wielkość i upadek III Rzeczy", to zabieg pedagogiczny spala na panewce - bo przecież ani przeciętni szostoklasisci, ani ogromna większość ich rodziców w ogóle o książce Shirera nie słyszała Zresztą wielkość Rzeczypospolitej, jeśli wnioskować z omowienia inkryminowanego podręcznika w Przeglądzie Katolickim przez dwoje fachowców, raczej nie widac Autor pomija nazwiska pisarzy i dziejopisów, jeśli są pochodzenia nieszlacheckiego, jak choćby Klonowic, Szymonowic, Zimorowic, Decjusz, Gornicki, Kromer, nie przechodzi mu przez pióro nazwisko Grzegorza z Sanoka ani Stanisława ze Skarbimierza, bo choć to uczeni znani w swoim czasie nie tylko na Uniwersytecie Jagiellońskim, ale na swoje nieszczęście - duchowni

Spojrzenie "klasowe" kaze panu pedagogowi pomniejszać, pomniejszać gdzie i co się da

"Parokrotnie powtarza autor sformułowania o występowaniu w Polsce w XVII i XVIII wieku fanatyzmu religijnego, i to na tle rozwijającej się w ów-

czesnej Europie tolerancji (np s 70, 102) Czyżby do aktów tolerancji zaliczał Kosman anulowanie przez Ludwika XIV (1685 r) tolerancyjnego edyktu nantej-

Polski ustawa "Neminem captivabimus" ("nikogo nie uwieźmy bez wyroku sądownego"), którą Władysław Jagiełło zagwarantował stanowi szlacheckiemu nietykalność osobistą Tego prawa, przynoszącego chlubę naszej przeszłości, Kosman nie objasnił w europejskiej perspektywie porównawczej (Anglicy uzyskali podobne uprawnienie dopiero w 1679 r)

Przeciwnie w owej to własnie humanitarnej i postępowej zasadzie dopatruje się zagrożenia społecznego "piękne hasła obrony nietykalności osobistej czy "Nihil novi" - w przyszłości stworzyły warunki bezkarności dla niejednego wicherzyciela i awanturnika, przy niemożności wykonywania wyroków

Atak na "Neminem captivabimus" łączy autor z krytyką konstytucji "Nihil novi", czyli przyznania sejmowi w 1505 r wyłączności ustawodawczej Negatywne wartościowanie polskiego systemu ustrojowego w tych własnie aspektach, w których ów system na naganę nie zastępuje, budzić musi zdumienie Przyznanie sejmowi ustawodawstwa stanowiło wyraz demokratycznej koncepcji państwa Słabość Rzeczypospolitej polegała natomiast na wadliwych mechanizmach procedury parlamentarnej (bez udziału mieszczaństwa) i modelu ustrojowego, przede wszystkim na stosowanym od połowy XVII wieku liberum veto, co prowadziło do zrywania sejmów, zwłaszcza częstego u schyłku rządów Jana Sobieskiego i za Sasów"

Ależ dzieciakom wzrastającym w PRON-owskiej rzeczywistości trzeba wbić w mózgi, że wszelkie humanitarne i postępowe zasady stanowią zagrożenie społeczne! Jak się kiedyś wyraził Urban, przed audytorium korespondentów zagranicznych, "dla nas wolność oznacza coś innego" Ktoż by wątpił, ktoż by wątpił? A i patriotyzm też Jak nam, szóstoklasistom z wczesnych lat 50-tych kładziono łopata do głowy - miarą polskiego patriotyzmu jest pełnia ciepłych uczuć dla ZSRR

P S A w oczyszczonego ZLP nie wszystko idzie tak, jakby wymarzyła szacowna tow prezes Dowodem niech będzie poniższy list do Tygodnika Powszechnego

"Jak się dowiedziałem z "Trybuny Robotniczej", działający przy Zarządzie Oddziału Związku Literatów Polskich w Katowicach Klub Literacki przyznał mi "Nagrodę Młodych 85", wyrażając w ten sposób uznanie za ostatni mój tomik wierszy pt "Marsz żałobny" Pragnę oświadczyć, że nie jestem w żadnej formie związany ze Związkiem Literatów Polskich ani z Klubem Literackim, działającym przy tym Związku, natomiast przyznana mi nagroda literacka przeznaczam na święte cele budowy kościoła Podwyższenia Krzyża Świętego w Katowicach-Brynowie przy ulicy Pięknej nr 8 - JOZEF KRUPIŃSKI - poeta-gornik, (Tychy)

KAROLINA JANKOWSKA

ZABAWA WIOSENNA

w sobotę 12 KWIECZNIA, od godziny 8 wiecz.
w sali Parafii Katedralnej
186 Cowan Avenue TORONTO
ODBĘDZIE SIĘ

ZABAWA WIOSENNA przy dźwiękach popularnej orkiestry NEW OASIS

W cenie biletu przekąska
Bilety w przedsprzedaży - 7 dolarów
TEL 537-5647

Przy wejściu - 8 dolarów
WESOŁEJ ZABAWY!

UWAGA!

OSOBY ZAPRASZAJĄCE KREWNYCH
Z POLSKI NA WIZYTĘ W KANADZIE

ZALATWIAJĄC UBEZPIECZENIE CHOROBOWE DLA WIZYTATORA
W POLSKIM BIURZE PODROZY SAVE-O-WAY,
KOSZT SAMEGO ZAPROSZENIA—POTRZEBNEGO DO UZYSKANIA PASZPORTU WYNIESIE WAS

TYLKO
\$10.00

Po bliższe
informacje
proszę dzwonić
532-3042

SAVE-O-WAY
OVERSEAS SERVICES

331 Roncesvalles Ave Toronto Ont. M6R 2M8
Szybko i sprawnie wysyłamy do Polski i na cały świat lekarstwa,
paczki morskie i lotnicze oraz pieniądze i artykuły domowe —
tanie przeloty do Polski czarterami LOT

“Trzy godziny pozwolono mi rozmawiać z Lusią”

Opowiadanie Sacharowa jak wywalczył wyjazd dla swojej żony. Pismo Sacharowa do przyjaciół w Moskwie z kwietnia 1985 r. deklarowane jako "list otwarty", które dopiero teraz zostało przeszmuglowane i po raz pierwszy drukowane

Drodzy Przyjaciele

ponownie rozpoczynam strajk głodowy, aby dopomóc mojej żonie w otrzymaniu zezwolenia na wyjazd w celu leczenia oczu i serca. Moją strajk głodowy ma jednocześnie podkreślić prawa mojej żony do zobaczenia się po wielu latach z matką, dziećmi i wnukami.

KGB czyniło do tej pory wszystko, co w ich mocy, aby uniemożliwić wyjazd mojej żonie. Wykorzystano w tym celu zależnych od siebie sędziów, prokuratorów i lekarzy.

Tortury przymusowego karmienia doprowadziły do tego, że zostałem zmuszony przerwać mój pierwszy strajk głodowy 26 maja 1984 r., następny zakończyłem we wrześniu 1984 r. aby po czterech miesiącach rozłąki spotkać się z moją żoną. Od tej pory byłem pod stałą opieką lekarzy KGB, zdrowie moje było bardzo nadwężone.

Żonie mojej wytoczono proces na podstawie zeznań fałszywych świadków i sfabrykowanych materiałów. Została skazana tylko dlatego, że była wierna swoim przekonaniom, a także dlatego, że udostępniła moje słowa we Włoszech. Została skazana dlatego, że odłączyłem się na wygnaniu w Gorki była ona jedynym moim łącznikiem ze światem zewnętrznym. Pozbawiono ją prawa do jakiegokolwiek opieki lekarskiej, nawet odebrano tę i tak niewystarczającą, którą miała w Moskwie.

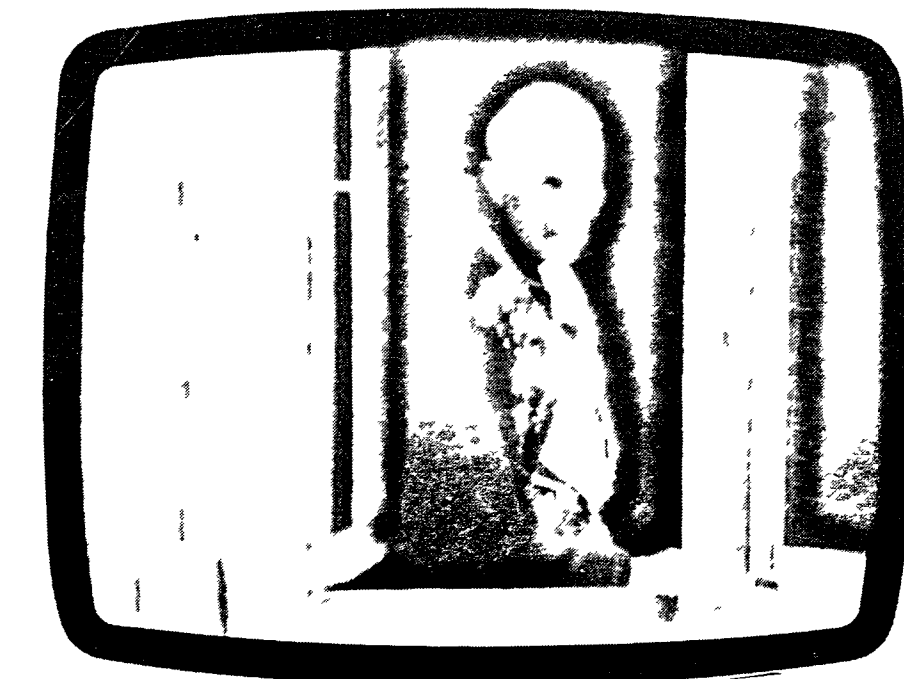
Jej dolegliwości, które zaczęły występować po ciężkim ataku serca w 1983 r., wyrażały się w poważnych zakłóceniach pracy mięśnia sercowego, powtarzających się atakach anginy pectoris, zaczęła także tracić wzrok na skutek choroby oczu - jaskry. Dochodziło do tego działanie uboczne przyjmowanych leków. Nitrogliceryna, którą przyjmowała na serce szkodziła na oczy - po prostu błędne koło.

Stan jej zdrowia w ciągu roku pogorszył się dramatycznie i wymagał natychmiastowego, intensywnego leczenia, co w Związku Sowieckim było dla niej jawnie niemożliwe. Zostały także przecięte jakiejkolwiek jej związki z rodziną i przyjaciółmi w USA.

Jeżeli jej wyjazd zostanie uniemożliwiony nie zobaczy nigdy swojej matki, dzieci i wnuków. Jest to dla nas obojga wielką tragedią. Dlatego też nie widzę innego wyjścia jak jeszcze raz podjąć strajk głodowy bez względu na niebezpieczeństwo jakie ten krok zarówno dla mnie, jak i dla mojej żony niesie.

Aby mój strajk zakończył się sukcesem, potrzebuję Waszej pomocy. Jestem przekonany, że nie zapomnieliście nas, a szczególnie moją żonę, która oddała dla mnie wszystko.

Wstawcie się za tym, aby oskarżenie przeciwko niej zostało wycofane, chociaż na tymczasowo. Wstawcie się za tym, aby moja żona otrzymała zezwolenie na wyjazd i mogła pozostać za granicą tak długo jak będzie wymagało tego leczenie. Będą to prawdopodobnie dwie operacje

Andriej Sacharow -
zdjęcie zrobione przez KGB w Gorki

Helena Bonner (Lusia) w otoczeniu
rodziny w Ameryce

oczu i serca, a także aby mogła spotkać się ze swoimi bliskimi. Proszę was żarliwie, abyscie skoncentrowali wszystkie wasze wysiłki na tym celu - wyjeździe mojej żony. Nie należy teraz pytać o moją sytuację. Ratujcie nas.

Pełen nadziei Wasz
Andriej Sacharow

Sacharow rozpoczął zapowiadany strajk głodowy 16 04 1985 r. Po pięciu dniach został przymusowo przewieziony do szpitala, gdzie już raz przebywał w lecie 1984 i był przymusowo odżywiany. W jednym z listów do rodziny opisał tortury przymusowego odżywiania.

Od pierwszego dnia 21 04 do 11 07 byłem przymusowo odżywiany w

tym okresie moją opór można nazwać symbolicznym.

Były okresy kiedy przymusowe odżywianie było połączone z wyjątkowymi cierpieniami. Związki moim i przyciskano do łóżka tak, że w następstwie tego występowały na mojej twarzy sine plamy. Usta otwierano mi siłą za pomocą łyżki, drugą wkładano mi jedzenie, nos zatykano mi ręką lub zakładano kłamię. Ilekroć "brygada karmiąca" przychodziła w niepełnym składzie usiłowałem nie jesc. Dwukrotnie byłem targany przez KGB do stacji zywieniowej. Przez cały czas nie miałem pojęcia czy o moim strajku głodowym wie ktokolwiek poza granicami kraju.

Dnia 11 lipca Sacharow podpisał pismo, że przerywa strajk głodowy, ponieważ "nie może dłużej znieść tego, że jest rozdzielony z Jeleną i nie wie co się z nią dzieje" (Sacharow).

Dwa tygodnie był Sacharow ze swoją żoną - "to był czas na życie, dało to nam nowe siły, aby rozpocząć od początku" (Sacharow). W tym czasie w tajny sposób KGB nakręciło film o małżeństwie Sacharow aby przedstawić na Zachodzie jak dobrze wiedzie się wygnancom w Gorki. Było to parę dni przed jubileuszową konferencją w Helsinkach.

Nadal jednak Jelena Bonner nie otrzymywała zezwolenia na wyjazd. W tej sytuacji Sacharow podjął 25 lipca swój czwarty strajk głodowy. Już po dwóch dniach został odwieziony do szpitala, w którym stale wymyślano nowe szykany w czasie przymusowego karmienia Sacharow.

"W okresie przymusowego karmienia traciłem stale na wadze. Moja normalna waga wynosiła 77 do 80 kg, kiedy 11 lipca zostałem zwolniony wazyłem niecałe 66 kg. Najniższą wagę osiągnąłem 13 sierpnia, wazyłem wtedy 62,8 kg.

Rozpoczęto mi robić zastrzyki podskórne, dożylnie aplikowano mi glukozę i preparaty białkowe. Otrzymałem 15 zastrzyków i 10 kroplówek. Te nienormalne porcje spowodowały, że nogi spuchły mi jak poduszki i stale mnie bolały.

Dnia 23 października przerwałem strajk głodowy, a 24 10 otrzymaliśmy zezwolenie na wyjazd żony.

Najtrudniejszą przez ten cały czas była 10-miesięczna rozłąka z żoną, całkowita izolacja. Dla Lusi ta samotność była nie do wytrzymania. Nie prowadziła strajku głodowego, a straciła na wadze więcej niż ja. Całe te 10 miesięcy musimy z naszego życia wykreślić, tak jakby ich nie było."

Jak ostatecznie doszło do tego, że Jelena Bonner otrzymała zezwolenie na wyjazd przedstawia Sacharow w liście do państwa wysłanym do Ameryki w listopadzie 1985 r., który jednak nigdy nie dotarł do adresata. Dotarła natomiast wysłana okrężną drogą kopia.

"Dwukrotnie (31 05 85 i 5 09 85) przyszedł do mnie, do szpitala, przedstawiciel KGB przedstawiający się nazwiskiem Sokołow. W maju przeprowadził także rozmowę z Lusią.

Rozmowa w maju miała bardzo szorstki charakter. Oświadczył, że moja prośba o wyjazd żony nie może zostać spełniona. Dał mi do zrozumienia, że powinienem zrewidować swoje publiczne oświadczenia i wystąpienia.

Dwa dni przed jego wizytą nie byłem przymusowo odżywiany, mimo iż prowadziłem strajk głodowy. Przy drugiej wizycie, we wrześniu, Sokołow poinformował mnie, że mój list został doręczony i Gorbaczow po zapoznaniu się z jego treścią udzielił mi odpowiedzi.

Sokołow poprosił mnie także, abym przygotował pismo, w którym przyznaję, że jestem w posiadaniu ważnych tajemnic, a także, że moja żona nie będzie udzielała za granicą żadnych wywiadów i nie będzie brała udziału w konferencjach prasowych.

W tym celu pozwolono mi na trzytygodniowe spotkanie z żoną. Życzenia spełniliśmy. Napisałem, że uznaję powody dla których nie wolno mi opuścić kraju, miałem bowiem w przeszłości dostęp do szczególnie ważnych tajemnic wojskowych, które także dzisiaj mogą mieć znaczenie. (Zwracam uwagę na to, że to sformułowanie odpowiada temu którego użyłem w liście do Gorbaczowa, nadal jednak uważam, że moje zesłanie do Gorki i zupełną izolację, uważam za całkowicie bezprawne i niesprawiedliwe). Po drugiej wizycie minęło 48 dni i nocy pełnych trwogi i oczekiwania. Wszystko inne już wiecie."

Tłum S CECH

Der Spiegel 24 02 86

ŻYCIE RELIGIJNE W KANADZIE I USA

W dwóch poprzednich numerach opisano

- 1 Kościoły Katolickie,
- 2 Kościoły Protestantckie, oraz
- 3 Kościoły i związki religijne powstałe na podłożu protestantyzmu o luzniejszym związku z chrześcijaństwem

Teraz przedstawiamy coś, co jest dalekie od katolicyzmu i protestantyzmu, a jednak jest odmianą chrześcijaństwa sięgającą niemal czasów apostołskich!

UNITARIANIE (Unitarians), KOŚCIÓŁ UNITARIAN (Unitarian Church)

Unitarianie w USA i w Kanadzie mają łącznie ponad 1000 parafii skupiających ponad 200 tysięcy wyznawców. Korzenie ich historii tkwią mocno w Polsce lat 1546-1658. Nazywano ich u nas różnie

ARIANIE najczęściej używana w Polsce nazwa aż do dziś, nawiązująca do Ariusza, teologa z Aleksandrii żyjącego w latach 256-336. Socynianie - od nazwiska przywódcy Faustylna Socyna, Włocha działającego w Polsce od 1579 do 1604 r. Pinczowianie, Rakowianie - od nazw miast Pinczow i Rakow miały pierwsze w Polsce szkoły protestanckie gdzie dominował arianizm. Nazywano ich też Bracia Polscy

Unitaryzm - co to takiego? W Polsce nazywano to arianizmem. Skąd się to wzięło i co to oznacza?

Teolog Ariusz wspomniany wyżej miał przeciwnika w osobie biskupa Aleksandrii Atanazego (296-373). Atanazy twierdził, że Jezus Chrystus jest równy Bogu pod względem "substancji", natomiast Ariusz dowodził, że Jezus nie był tej samej substancji co Bóg, że był jedynie wywyższony przez Boga ponad ludzi. Powstał rozłam w ówczesnym kościele chrześcijańskim na dwa obozy: arianie przeciw atanazjanom. Zwyciężyła nauka Atanazego, doszło do uchwalenia dogmatu o Trojcy Świętej, arianizm stał się herezją zaciekłe zwalczaną. W okresie Reformacji nawraca do arianizmu szwajcarski teolog Michał Serwet. Protestantcki reformator J. Kalwin kazał spalić Serweta na stosie jako heretyka w r. 1553!

Arianie zaczynają przeżywać wierzących w Trojcę trynitarzami, z kolei arian przeżywa się antytrynitarzami

Polska była w XVI wieku krajem bardzo tolerancyjnym. Najbardziej tolerancyjnym w Europie, gdzie mogli sobie spokojnie działać arianie. Osiedla się tu Włoch Faustyn Socyn. Arianie organizują sobie swoje kościoły zwane zborami. Zakładają słynną z wysokiego poziomu nauczania szkołę w Pinczowie, potem Akademię w Rakowie. Polscy arianie głosili hasła pacyfistyczne, sprzeciwiali się wojnom

Niestety pod koniec XVI wieku rozpoczynają się w Polsce przesładowania arian. Tłum pali arianski zbor w Krakowie w 1591 roku. Następuje ciemna karta naszej historii. W roku 1658 polscy ari-

nie skazani zostają na wygnanie z kraju. Uciekają na Węgry do Transylwanii

Niezależnie od Polski ogniska arianizmu powstają w różnych krajach Europy. Historię Unitaryzmu (Arianizmu) opieram na książce liczącej 580 stron, z czego ponad 200 stron zajmuje historia arian w Polsce. Jak to można streścić na jednej stronie "Echa Tygodnia"? Muszę ciągle coś tam przeskoczyć. W Anglii arianie mają ciężki los. Ich przywódcę nie katolicy jak w Polsce, lecz angielscy protestanci (anglikanie) w roku 1654 skazują na dożywotnie więzienie. Jedynie w Ameryce Północnej arianie mogą swobodnie oddychać

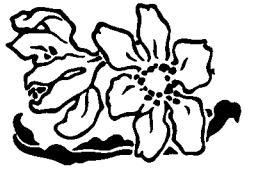
W Kanadzie dosyć wcześnie, bo już w roku 1842 powstaje Unitarian Church (Kościół Unitarian czy Unitarianski) w Montrealu

Przypominam w Polsce przyjęła się nazwa ARIANIE, natomiast dla tego samego ruchu religijnego w Anglii i w Ameryce przyjęła się nazwa Unitarianie

Nie będę omawiać tu Uniwersalizmu. Jest to coś zbliżonego do Unitarianizmu. Te dwie grupy połączyły się. Obecnie od roku 1963 oficjalna nazwa dla USA i Kanady brzmi

THE UNITARIAN UNIVERSALIST ASSOCIATION czyli po polsku "Stowarzyszenie Unitarian i Uniwersalistów". Poszczególne lokalne jednostki używają nazwy "Kościół Unitarian" (Unitarian Church). Naczelne władze stowarzyszenia mają siedzibę w USA, 25 Beacon St., Boston, MA 02108

W co wierzą współczesni unitarianie? Stanowią najbardziej tolerancyjną odmianę chrześcijaństwa. Ich wyznawcy odrzucają boskość Jezusa. Niektórzy nie wierzą nawet w świadome życie po śmierci. Wierzą natomiast mocno w wartość i godność każdej ludzkiej istoty. Wierzą w religijne doświadczenia poszczególnych ludzi nie dążąc do tego by one były u wszystkich jednakowe. Starają się rozwijać w sobie wartości moralne. Ktokolwiek czuje się ograniczony w katolicyzmie czy protestantyzmie, a nie popada w ateizm, znajdzie w tej odmianie chrześcijaństwa szczęście i zadowolenie

*Pewna dama w wieku średnioletnim
Gorzkniejąc powoli w zgrzytotach żywota
Chciała przestać gorzknieć a więc zapisała
Ten etap życia w kart historii wrota*

*Wszystko by się ładnie i czysto odbyło
Można powiedzieć że Wersal to betka
Gdyby do ratunku zaraz nie wkroczyła
Armia zbawienia kawaleria lekka*

*Jak szabelkami językami brzęczą
Scinając wszystko w sensacji rozkoszy
I manewrują szkalują i jęczą
Kopią i depczą. Zaraz panoszy
Się na skalę prawie ogólnoswiatową
Czy owa dama w ogóle wie co czyni
Czy ma historię starą czy też nową?*

*Czy spalić na stosie czy z gilotyny
Niech głowa spadnie. Jednak chyba ogień
Będzie sprawiedliwszy bo pocierpieć musi
Ty czarownico krzyczą i patrz jak płomien
Wypala wszystko. Całą wiarę w ludzi!*

*I zbiegowisko było niebywale
Patrz co będzie czy spali się do końca?
Zdziwienie tłum było więc niemale
Gdy zobaczyli ją w promieniach słońca
Jak unosiła się ponad ich przziemność
Ponad bezwzględność głupotę i proźnię
Ponad płonący stos ponad codziennosc
Ponad przedtem teraz i później!!!*

EWA RUDNICKA

ZATRUDNIJ MŁODĄ OSOBĘ A MY ZAPŁACIMY CI \$1.25 NA GODZINĘ.

Biznes czy farma mogą kwalifikować się jeśli zatrudnią w lecie młodą osobę w wieku 15-24 lata.

Program zaczyna się 14 kwietnia i trwa do 18 października. Termin składania aplikacji upływa 6 czerwca. Ontario Youth Employment Program jest szeroko znany. Uczynisz więc mądrze zaczynając już teraz.

Istnieją też inne wymagania. Chcąc się o nich dowiedzieć jak też otrzymać informator i formularze aplikacyjne zadzwoń pod numer 1-800-387-1290 (toll free).

SUMMER OF '86

Wakacyjna praca dla ontaryjskich młodych ludzi.

Ministry of
Skills Development
 Ontario
Minister Hon. Gregory Sorbara
Premier Hon. David Peterson

Operacja bolonska z kwietnia 1945 roku zastała mnie jako kapitana dyplomowanego na stanowisku oficera operacyjnego Sztabu 2 polskiego korpusu we Włoszech. Dnia 17-go kwietnia zawiadził mnie do siebie Szef Sztabu korpusu, pułkownik dyplomowany Kazimierz Wisniewski i powiedział, że Szef Sztabu Zgrupowania Zastępcy Dowódcy 5 kresowej dywizji piechoty, generała Klemensa Rudnickiego, czyli Grupy RUD1), podpułkownik dyplomowany Piotr Harcaj odchodzi na stanowisko dowódcy grupy poscigowej, a ja zostałem wyznaczony na jego miejsce. Ponieważ Grupa RUD była w akcji i działała w kierunku na Bolonię obowiązki Szefa Sztabu miałem objąć natychmiast. Zapakowałem więc najważniejsze rzeczy i po odmeldowaniu się u Szefa Oddziału Operacyjnego2), pojechałem szukać dowództwa Grupy RUD. Gdy to dowództwo znalazłem podpułkownik Harcaj już wyjeżdżał na swe nowe stanowisko, tak, że nie było nawet czasu na dokładne przejęcie obowiązków szefa sztabu. Był natomiast na miejscu dowódca Grupy, generał brygady Rudnicki. Przyjął on mnie bardzo miło i uprzejmie i polecił natychmiast objąć obowiązki

Generał Rudnicki, którego znałem z okresu pracy w Oddziale Operacyjnym korpusu, a także z mego stazu sztabowego w dowództwie 6 lwowskiej brygady piechoty, okazał się niezwykle miłym i wyrozumiałym dowódcą, który od początku miał do mnie pełne zaufanie. Pamiętam po napisaniu pierwszego rozkazu operacyjnego poszedłem późno w nocy na kwatery generała prosząc o podpisanie rozkazu. Zaspiany generał zapytał dlaczego nie podpisałem rozkazu sam za zgodności i dodał, że gdyby nie miał zaufania do mnie nie byłbym jego szefem sztabu. Po tej nauce i otrzymaniu wytycznych dowódcy sam pisałem rozkazy i bez pokazywania dowódcy, gdy go na miejscu nie było, wysyłałem do oddziałów i Dowództwa 2 korpusu

Posuwanie się Grupy RUD w kierunku na Bolonię nie było łatwe, gdyż trzeba było się przeprawić przez liczne i silnie bronione rzeki i kanały. W czasie mego szefostwa Sztabu Grupy RUD po sforsowaniu rzeki Senio Niemcy wycofali się za rzekę Santerno i trzeba było ich stamtąd wyrzucić aby dojść do Bolonii

Obie bliźniacze rzeki leniwie przelewają się przez płaską dolinę lombardzką, obie ujęte były w wysokie wały. Podobna rzecz się miała z innymi rzekami i kanałami oddzielającymi nas od Bolonii Sellustra, Sillara, Gaiano, Idice i Savena. Wzdłuż brzegów rzek znajdowało się wiele zabudowań gospodarskich zbudowanych z kamienia i otoczonych solidnymi murami z takiegoż materiału. Niemcy wykorzystywali bardzo umiejętnie te zabudowania umieszczając tam stanowiska karabinów maszynowych, które raziły posuwające się bez osłony nasze oddziały. Umocnienia te nie tylko zadawały nam duże straty, ale także zwalniały bardzo tempo posuwania się. W pewnym momencie nawet natarcie naszej 3 brygady strzelców karpaccich zostało przez kilka takich umocnionych zabudowań całkowicie zatrzymane. Nie pomógł ogień naszej artylerii, która nie mogła uciszyć ukrytych w kamiennych schronach niemieckich karabinów maszynowych. Naturalnie otrzymałem zaraz meldunek o tym zatrzymaniu. Dowódcy grupy nie było na miejscu więc musiałem sam powziąć decyzję. Jedno było pewne, że trzeba było koniecznie zniszczyć niemieckie osrodki oporu, o ile mamy dojść do Bolonii w oznaczonym czasie przed Amerykanami, którzy także nacierali na Bolonię z kierunku południowo zachodniego. Rozwiązaniem było parę metrów i np. wycofac piechotę na paret metrow i skoncentrować na celach silny ogień artylerii ciężkiej. Można było także próbować zniszczyć te osrodki oporu armatami czołgów. Obie te operacje jednak wymagałyby sporo czasu i nie wiadomo było czy przyniosłyby oczekiwane rezultaty. Pozosta-

**Autor tekstu, dr WŁODZIMIERZ DRZEWIENIECKI,
jest emerytowanym profesorem historii w College'u Buffalo -
New York**

OSTATNIA BITWA 2 KORPUSU — KWIECIEŃ 1945 r. Wspomnienie osobiste

**Kpt dypl Włodzimierz M Drzewieniecki
przy pracy w Oddziale Operacyjnym
2 Korpusu we Włoszech, w r 1944-45**

wało jeszcze w mej dyspozycji lotnictwo. W tym wypadku znowu zachodziła obawa, że bomby mogą posypać się na własne oddziały, jak to miało miejsce przed paru dniami nad rzeką Senio. Poniesliśmy wtedy znaczne straty w rannych i zabitych. No, ale tam działały ciężkie bombowce amerykańskie, bombardujące z wielkiej wysokości. Ja natomiast miałem w swej dyspozycji zwinne i precyzyjne myśliwce bombardujące, które mogły się zjawiać na polu bitwy w ciągu kilkunastu minut. Pomimo ryzyka nie wahałem się ani na chwilę, że muszę w tym wypadku utworzyć drogę piechocie przy pomocy lotnictwa wsparcia. Pozostało tylko dobrze określić lotnikom cele. Połączenie z dowództwem wsparcia lotniczego (kapitan Jerzy Tyborowski) otrzymałem natychmiast. W momencie gdy podawałem cele wszedł do sztabu generał Rudnicki. Gdy skończyłem, zameldowałem sytuację i moją decyzję. Generał zatwierdził moją decyzję, ale dodał, że będą także duże straty wśród włoskiej ludności cywilnej, która szukała schronienia w zabudowaniach gospodarskich. Przyznam się, że o tym nie pomyślałem.

3 brygada oczywiście wkrótce rozpoczęła przerwane natarcie w kierunku na Bolonię. Generał ze swej strony zasugerował, że jeśli nie uda się zniszczyć osrodki oporu armatami czołgów, to należy wycofać się i skoncentrować na celach silny ogień artylerii ciężkiej. Można było także próbować zniszczyć te osrodki oporu armatami czołgów. Obie te operacje jednak wymagałyby sporo czasu i nie wiadomo było czy przyniosłyby oczekiwane rezultaty. Pozosta-

Pomimo klęsk nad rzekami Senio i Santerno Niemcy potrafili jeszcze zorganizować silny opór na rzece Gaiano. Trzeba znów było walczyć o każdą piędź ziemi, o każdy kanał. Ktoś w mym sztabie zanucił nawet na nutę znanej piosenki "Wesołej lwowskiej fali" "Kanał za kanałem, za kanałem kanał, a za tym kanałem jeszcze jeden kanał"

Wehrmacht rzeczywiście ignorując oczywisty fakt, że Niemcy wojnę przegrały, stawiał w dalszym ciągu zaciekle opór na każdej farmie, każdym kanale, każdej rzeczce. W tym trudzie wojennym Bolonia zaczęła nam nabierać jakiegoś symbolicznego znaczenia. Stała się jakby symboliczną zapłatą za trudy walki, za krew przelaną.

Ale ta symboliczna nagroda jeszcze daleko i jeszcze nie jeden żołnierz polski padnie nim oddziały polskie sięgną po tę nagrodę. I rzeczywiście trzeba było stoczyć jeszcze jedną, krótką, ale upartą walkę nad rzeką Gaiano i, zupełnie niespodziewanie, nad rzeką Idice gdzie resztki Wehrmachtu postawiły nam stosunkowo niewielki, ale uparty opór.

Dnia 21 kwietnia o godzinie 6 rano oddziały Grupy RUD wkroczyły do Bolonii wyprzedzając o całe dwie godziny oddziały amerykańskie. Batalion 9-ty z 3 brygady, który w tej fazie posuwał się na czele i wszedł do miasta pierwszy otrzymał nazwę "bolonskiego" batalionu. Generał Rudnicki, zdobywca Bolonii wpiął w złotej książce miasta następujące słowa: "Żołnierz polski 2 korpusu zdobył Bolonię w dniu 21 kwietnia o godzinie 6 rano po twardej walce z nieprzyjacielem, bijąc się o wolność Polski i Włoch, oraz wszystkich innych narodów, którym tej wolności jest brak"

Niestety do Bolonii w tym dniu nie danym mi było wjechać, gdyż zatrzymała mnie w sztabie obowiązki sztabowe szefa sztabu. Wjechałem tam natomiast tryumfalnie dnia 10 czerwca 1945 r., aby wziąć ślub z Zofią Krzyżanowską-Wisniewską, dyrektorką polskiej YMCA przy 2 korpusie. Ślub odbył się w ogromnym kościele św. Petrusa.

Dlaczego wzięliśmy ślub właśnie w Bolonii? Odpowiadam swym przyjaciółom, że Zosia stała odwieka datą ślubu. Powiedziała kiedyś "Wezmę z tobą ślub, gdy zdobędziesz jakieś godziwe miasto". Po zdobyciu pięknej Bolonii nie miała już dalszych wymówek.

**WŁODZIMIERZ
M DRZEWIENIECKI**

rował, abym pojechał sprawdzić skuteczność bombardowania lotniczego. Powiedziałem, że nie pojedę chyba, że otrzymam wyraźny rozkaz. Rozkazu takiego nie otrzymałem. Generał pojechał sam. Po powrocie powiedział mi, że dobrze, że nie pojechałem, gdyż miałbym wyrzuty sumienia do śmierci, ponieważ wiele pięknych włoskich dziewcząt zginęło razem z Niemcami. Widmo tych niewinnie zabitych Włochów i Włosek przesładuje mnie i rzeczywiście do tej pory. Takie okropne są prawa wojny.

Tymczasem zasadnicza obrona niemiecka została przerwana i oddziały rzuciły się w kierunku Bolonii wzdłuż starożytnego Via Emilia, drogi Nr 9, aby zatrzymać się na następnej rzece czy kanale.

MSZA ŚW. ZA OJCZYZNĘ

**Wielkanocna Msza Św. Za Ojczyznę, w kościele
Św. Teresy, zgromadziła b. liczną rzeszę Polaków,**

**Piękne kazanie ks. proboszcza Ewczynskiego i pod-
niosła atmosfera celebrowanej przez ks. Prałata Plute
Msza rozbudziła w wielu uczucia patriotyczne.
Poczet Sztandarowy PCAG usświetnił Mszę
Zbiórka na Solidarność przed kościołem przyniosła
400 dolarów, które będą przekazane przez Kulturę
Paryską**

- 1) Dywizja, lub Zgrupowanie RUD składała się z następujących oddziałów: 3 brygada strzelców karpaccich, 4 wileńska brygada piechoty, jeden szwadron czołgów, 5 pułk artylerii lekkiej, 7 pułk artylerii konnej (lekkiej), 23 brytyjski pułk artylerii lekkiej, 5 pułk artylerii przeciwpancernej, 5 pułk artylerii przeciwlotniczej (bez dyonu), ogień jednego pułku artylerii ciężkiej, plus inne mniejsze oddziały.
- 2) Pułkownik dyplomowany Stanisław Sielecki

I Konferencja Organizacji Pro-Solidarnościowych w Kanadzie

Dokonczenie ze str. 1

Wzięły w niej udział następujące organizacje

Polish Canadian Action Group Grupa Solidarnosc i Niepodleglosc Toronto reprezentowana przez przewodniczącego Leszka Prusinskiego oraz Grazynę Farmus dra Marka Celinskiego i Zbigniewa Farmusa

Grupa Działania na rzecz Solidarnosci Montreal reprezentowana przez Teresę Romer

Solidarnosc Emigracji Emigracja Solidarnosci Edmonton reprezentowana przez przewodniczącego Bogusława Dzido oraz Adama Kuzniarskiego Roberta Dworkowskiego Zbigniewa Rychlika i Jana Bachmana

Polskie Ugrupowanie Polityczno Społeczne Niepodleglosc Solidarnosc Calgary reprezentowane przez przewodniczącego Tadeusza Durlaka oraz Janusza Peronia Stanisława Szordykowskiego Henryka Łagana Richarda Heitha i Jana Moczulaka

Friends of Solidarity Kitchener reprezentowane przez przewodniczącego Zenona Switalskiego

Towarzystwo Przyjaciół Solidarnosci Vancouver reprezentowane przez skarbnika Krzysztofa Korczaka oraz Tomasza Piotrowskiego

Na sali obrad znajdowali się między innymi Louis Lenkinski przedstawiciel Canadian Labor Congress Wojciech Gilewski kierownik Biura Informacyjnego NSZZ Solidarnosc w Toronto delegacja związkowców amerykańskich z Idaho Andrzej Błaszczyński z USA przedstawiciel Conference Of Solidarity Support Organizations (dalej CSSO) Andrzej Biernacki z USA przedstawiciel 'Niezależnej Oficyny Wydawniczej' w Rigby Idaho

Obrady otworzył Tadeusz Durlak który przedstawił także osoby biorące udział w konferencji Następnie oddał on głos Marii Skarzynskiej przewodniczącej Stowarzyszenia PolSCO Kanadyjskiego i gospodarza Domu Polskiego (Polish Canadian Cultural Centre) w którym toczyła się konferencja Życzyła ona owocnych obrad i wyraziła nadzieję że będzie się rozwijać współpraca ze starszą generacją

Przewodniczącą konferencji została Jan Moczulak Przeczytał on telegram od A Kiernika przedstawiciela Pomostu życzący konferencji udanych rezultatów

Zgromadzeni chwilą ciszy uczcili pamięć tych osób które poniosły śmierć w walce z komunizmem

Odczytano list przesłany do Konferencji z brukselskiego biura Solidarnosci oraz telegram nadesłany przez Wydział Zagraniczny CLC

Jan Moczulak opowiedział jak doszło do zwołania konferencji Idea zwołania konferencji narodziła się na początku roku 1985 podczas spotkania przedstawicieli organizacji z Calgary i Edmonton W czasie swego wystąpienia Jan Moczulak wyraził uznanie dla P C A G najstarszej i największej na terenie kanadyjskim organizacji pomocy Solidarnosci o polskim podłożu etnicznym Podkreślił on że celem konferencji jest nawiązanie ścisłej współpracy wzajemne poznanie się oraz zbadanie możliwości powołania wspólnej ogólnokanadyjskiej federacji grupującej organizacje pro-solidarnosciowe w Kanadzie

Następnie delegaci przedstawili swe organizacje omawiając ich osiągnięcia porażki trudności metody oraz środowiska działania współpracę i stosunki z innymi organizacjami w tym głównie z Kongresem Polonii Kanadyjskiej z Biurem Informacyjnym NSZZ Solidarnosc w Toronto oraz polskimi parafiami

Ryszard Fryga z Edmonton przypomniał owocną działalność nieistniejącej już grupy z Edmonton Friends of Solidarity założonej przez Jana Tereszczenko oraz podkreślił ścisłą współpracę grupy z P C A G wyrażając się z uznaniem o wieloletniej działalności tej organizacji

Ryszard Pawelczyk z Red Deer opowiedział o aktualnie powstającej organizacji pro-solidarnosciowej w jego miejscu zamieszkania

Andrzej Błaszczyński przedstawił osiągnięcia CSSO między innymi rodowego forum skupiającego ponad 21 organizacji pro-solidarnosciowych ze Stanów Zjednoczonych Kanady Meksyku Zachodnich Niemiec Szwecji Wielkiej Brytanii Francji Norwegii i Danii Zwrocił się on do organizacji przybyłych na konferencję by rozwały możliwość przystąpienia do CSSO

Wojciech Gilewski omówił działalność Biura Informacyjnego Solidarnosci w Toronto Mówił o tym czym to biuro jest a czym nie jest komu jest podporządkowane i kogo reprezentuje a w związku z tym jakie są jego ograniczenia i możliwości Zwrocił uwagę że biuro nie ma najlepszych stosunków z Polonią Podkreślił że przyjechał na konferencję uznając potrzebę integracji organizacji pro-solidarnosciowych

Po przerwie Jan Moczulak przedstawił możliwe cele działania i formę organizacyjną ewentualnej federacji kanadyjskich organizacji pro-solidarnosciowych

Wywiązała się ożywiona dyskusja Po kilku godzinach utrzymujących się na bardzo wysokim poziomie rozmów i wzorowym ich prowadzeniu przez przewodniczącego obrad Jana Moczulaka postanowiono na wniosek P C A G że w pierwszym dniu obrad nie będzie się głosowało nad żadną z propozycji federacji bądź propozycją przystąpienia do CSSO dając organizacjom do następnego dnia obrad czas do wypracowania decyzji

Drugi dzień obrad rozpoczął się od zajęcia stanowiska przez P C A G w sprawie federacji kanadyjskiej i w sprawie przystąpienia do CSSO

Grazyna Farmus oświadczyła że P C A G postanowiło przystąpić do CSSO natomiast w sprawie utworzenia federacji kanadyjskiej nie chce przesądzać zagadnienia podczas obecnej konferencji

Leszek Prusinski podkreślił że stanowisko P C A G jest jedno myślnie

Zdjęcie górne Tadeusz Durlak (z lewej) i Jan Moczulak z Calgary środkowe Teresa Romer z Montrealu dolne na pierwszym planie Zbigniew Rychlik stoi Bogusław Dzido obaj z Edmontonu

Zbigniew Farmus zaproponował powołanie komisji która opracuje projekt omawiający zagadnienia związane z utworzeniem ogólnokanadyjskiej federacji organizacji pomocy Solidarnosci a Marek Celinski zaproponował by zwołać następną konferencję organizacji pro-solidarnosciowych i rozpatrzyć na niej problem federacji w sposób szczegółowy i dobrze przygotowany

Propozycje te przyjęto Ustalono że następną konferencją od będzie się w Kitchener a organizacje które nie należały do CSSO (wcześniej przystąpiły grupy z Montrealu i z Calgary) opowiedziały się za przystąpieniem do niej

Konferencja przyjęła komunikat końcowy oraz uchwaliła listy adresowane do TKK do premiera Kanady i do prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

Konferencja została wzorowo zorganizowana przez PUPS Niepodleglosc Solidarnosc w Calgary Począwszy od zaproszenia na konferencję informatora dla uczestników konferencji poprzez

LIST DO PARYSKIEJ "KULTURY"

WIELCE SZANOWNY PANIE

W marcowym numerze Kultury zechciał Pan Eiskwic wydrukować mój list będący polemiką z wypowiedzią p Z Przestakiewicz który między innymi ostro skrytykował działalność biur i informacyjnego Solidarnosci w Toronto i jego kierownik W Gilewskiego

Podczas spotkania grup pro-solidarnosciowych w Calgary (5-6 kwietnia) doszło do wyjaśnienia różnic dzielących biura informacyjne w Kanadzie i Polish Canadian Action Group w Toronto

Po spotkaniu tym pragnę poinformować Szanownego Pana i Czytelników że list p Z Przestakiewicz nie był inspirowany przez P C A G i te organizacje i te biura informacyjne Solidarnosci w Kanadzie zmierzali w kierunku wzajemnych ataków podżerzeń oraz uprzyżdzenia imię i dla dobra spraw Solidarnosci

Łacząc w ten sposób głęboko szczeremu
TOMASZ PIOTROWSKI

P S List ten napisałem w obecności i z aprobatą zainteresowanych stron

strzeżenie porządku obrad stworzenie doskonałej atmosfery za kwaterowania a skonczyły się na bezbłędnym odbieraniu i odwozowaniu na lotnisko Nie spałem delegata który poskarżył się choć na jedno drobne niedociągnięcie

Wbrew niektórym przewidywaniom a nawet oczekiwaniom obrady konferencji przebiegały w przyjacielskiej kulturalnej atmosferze Owocem tej sytuacji było zlikwidowanie utrzymującego się od dłuższego czasu napięcia w stosunkach pomiędzy P C A G a Biurem Informacyjnym Solidarnosci w Toronto (patrz zamieszczony list do paryskiej Kultury)

ZBIGNIEW FARMUS

DOKUMENTY ZJAZDU

The Right Honourable Brian Mulroney M P April 7th 1986
Prime Minister of Canada
Ottawa Ontario K1A 0A2

Dear Prime Minister

Canadian Solidarity Support Organizations meeting in Calgary Alberta on April 6th & 7th 1986 wish to express their deep concern and to strongly protest the initiative of your government following the visit to Poland by the Honourable Jake Epp The apparent intent of the government to normalize relations with the Polish People's Republic would be an action contrary to the wishes of a large percentage of the electorate

This action is taken at the time when the number of political prisoners in Poland is growing people involved in opposition and independent trade union activities are being openly murdered and all independent initiatives are severely persecuted

Furthermore your government's decision is contrary to the expectations of Canadians of Polish descent who voted for you and also constitutes a broken promise that such steps in policy direction would not be taken without consultation with the Canadian Trade Union movement

Sincerely

Chairman Canadian Solidarity Support Organizations Conference

TYMCZASOWA KOMISJA

KOORDYNACYJNA NSZZ SOLIDARNOSC

Kanadyjskie organizacje pomocy Solidarnosci zebrane w Calgary 5 i 6 kwietnia 1986 roku w celu ustalenia stałych form współpracy i zwiększenia jej efektywności wyrażają uznanie i podziw dla odwagi i witalności TKK broniącej ZASAD stormulowanych przez NSZZ Solidarnosc który stał się przykładem dla innych ruchów społecznych w świecie

Jednocześnie wyrażamy poparcie dla Biura Koordynacyjnego NSZZ Solidarnosc za granicą i deklarujemy gotowość dalszej z nim współpracy

Załączony komunikat końcowy wyjaśnia cele i metody działania ustalone przez uczestników konferencji

Wyrażamy nadzieję że nasza działalność w Kanadzie będzie połączona w Wszechmistrzostwach wysiłkach i trudzie

Z serdecznymi wyrazami Solidarnosci

KOMUNIKAT KONCOWY KONFERENCJI ORGANIZACJI POMOCY SOLIDARNOSCI

Utożsamiając się z idealami ruchu społecznego uchwalonymi na I Krajowym Zjeździe NSZZ Solidarnosc w Wilce o niepodległości i demokracji w Polsce delegaci kanadyjskich organizacji pomocy Solidarnosci zebranych w Calgary 5-6-04-1986

I Postanawiają rozwijać bliższą i skuteczniejszą współpracę między sobą i z innymi Conference of Solidarity Support Organizations W tym celu zadają się

a) rozwijać pomoc dla Solidarnosci oraz dla opozycji demokratycznej niepodległościowej w Polsce

b) wymieniać informacje i wszelkie materiały biuletyny rezolucje itp wydawane przez każdą organizację

c) współpracować w akcjach wpływających na opinię publiczną i kandydatury polityczne i zadow federalnego i prowincjonalnych

d) rozwijać i popierać niezależną myśl polityczną w Polsce i w Poloni przez prowadzenie prelegentów współpracę z wydawnictwami uniwersyteckimi itp

e) dzielić wysiłki i owoce pracy na polu kulturalnym wystawy występy itp itp

II Deklarują poparcie i współpracę z Biurem Koordynacyjnym NSZZ Solidarnosc z Granicą oraz z Kongresem Polonii Kanadyjskiej a także z organizacjami Polonii kanadyjskiej i światowej

III Podkreślają gotowość współdziałania w obronie praw człowieka i organizacji broniących sprawiedliwości i godności ludzkiej w ZSRR i w krajach przetransjowanych oraz organizacji i ruchów antykomunistycznych i instytucji innych dziedzin

IV Uchwalają teksty załączonych listów adresowanych do Tymczasowej Komisji Koordynacyjnej NSZZ Solidarnosc w Polsce do premiera Kandydatury do prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

V Ustiniwiają że kolejne spotkanie organizacji pomocy Solidarnosci odbędzie się w Kitchener w celu uzgodnienia i umocnienia do dalszej współpracy

Polish Canadian Action Group
Grupa Solidarnosc i Niepodleglosc Toronto
Grupa Działania na rzecz Solidarnosci Montreal
Solidarnosc Emigracji Emigracja Solidarnosci Edmonton

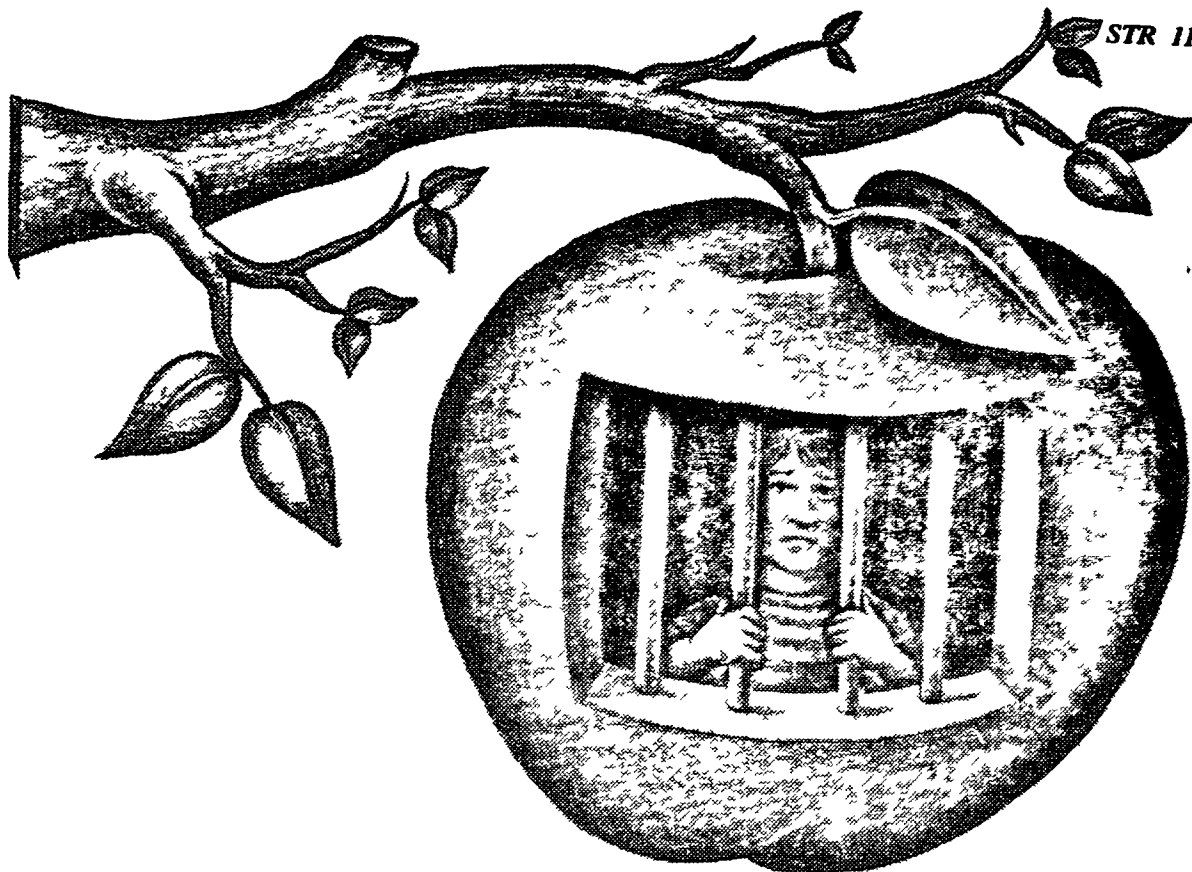
Polskie Ugrupowanie Polityczno Społeczne Niepodleglosc Solidarnosc Calgary
Friends of Solidarity Kitchener

Towarzystwo Przyjaciół Solidarnosci Vancouver
z upoważnieniem konferencji
Przewodniczący obrad

JAN MOCZULAK

PORADNIA "ZAUFANIE"

"Żyj i pozwól żyć"

Panstwo K T piszą

"Po 8 latach, udało nam się zaprosić (na tymczasowo) naszego bliskiego przyjaciela z Polski. Już po kilku tygodniach zaczął się pogardliwie odzywać a to o Chinczykach, a to o Murzynach, a to wysmiewać z tutejszych zwyczajów. Gdy probowaliśmy z nim dyskutować, udawał, że nie wie o co chodzi. Zrobił nam wstyd na party, na które zaprosiliśmy znajomych Kanadyjczyków, bo zaczął opowiadać (niestety zna angielski) dowcipy antyżydowskie. Oczywiście ludzie nie dali po sobie poznać, ale co oni sobie pomysłą o nas!"

Ogromnego mieliście Państwo pecha ze swym gościem z Polski. Serdecznie współczuję - mam nadzieję, że powrócił on już do kraju, by tam brylować towarzysko, opowiadając mądrości ze swego pobytu w Kanadzie, której nie udało mu się poznać tylko dzięki samemu sobie. Dzięki swoistej "obronności percepcyjnej" czyli umiejętności spostrzegania tego, co chce się zauważyć, połączonej z niewiedzeniem tego, czego nie chce się widzieć. Dzięki łatwości etykietowania i wartościowania bez chęci wnikięcia w sprawę głębiej.

Pomijam tu świadomie problem całkowitego braku taktu i elementarnej grzeczności - wobec gospodarzy fizycznych (Państwa), jak i wobec kraju (2) gospodarza. To osobna sprawa.

Rozumiem także, w jak trudnej byli Państwo sytuacji w czasie wizyty swego gościa, nie chcąc zamienić jej w nieustanne pasmo utarczek. Gościnnosc ma jednak swoje granice. Gospodarz, mimo całej swej sympatii dla gościa, ma prawo być stanowczy, wypowiadać swoje zdanie, a także oczekiwać od gościa przestrzegania pewnych norm zachowania się. Po cichu przypuszczam, że gość Państwa obdarzony jest tzw. ciętym językiem, na wszystko ma gotową odpowiedź, a Państwo są ludźmi, którzy lubią spokój i unikają konfliktów, nawet wtedy gdy mają rację. Niestety, ofiarą takiego układu padnie na ogół gospodarz, który w ramach "zachowania spokoju" pozwoli gościowi na owego spokoju całkowite zniszczenie. Czasem nieuchronna jest otwarta (a to mało kto lubi) rozmowa, klasyfikująca w nieagresywny sposób, co się o pewnych zachowaniach sądzi i jakie są nasze oczekiwania, a także przyjęte na tym kontynencie normy postępowania. Nie liczymy na to, że gościa wychowamy. Ale może przynajmniej zacznie liczyć się z naszym zdaniem.

RÓŻNORODNOŚĆ

Amerika jest kontynentem ogromnie zróżnicowanym pod względem rasowym, kulturowym, językowym, narodowościowym, religijnym i politycznym. To truizm, ale często o nim zapominamy,

porównując bądź Stany Zjednoczone, bądź Kanadę do Polski. Zapominamy o tym, że w tej części świata nie ma prostych kategorii, schematów, podziałów na "dobrych" i "złych". Nie ma także łatwych rozwiązań. Nikogo nie można do niczego zmusić, ani nakazać. Nawet jeśli święcie wierzymy, że nasze widzenie świata jest mądrzejsze i bardziej dalekowszercne. Nawet jeśli mamy rację - co z tego? Sami nie zmienimy biegu świata. To, co możemy robić, to szukać demokratycznych dróg, by wspólnie - razem z innymi - wyrazić swe poglądy i domagać się reform tam, gdzie uważamy je za konieczne.

Polacy mają tendencję do "denerwowania się na świat", że nie jest on uprządkowany tak, jakby to oni chcieli. Jest to zrozumiałe z punktu widzenia tragicznych często doświadczeń, przez które przeszli musieli w historii. Wydaje im się, że znają rozwiązania na wszelkie problemy społeczne. Rozczarowanie ich powiększa fakt, że ich poglądy niekoniecznie spotykają się z entuzjastycznym odzewem na tym kontynencie. A to boli, szczególnie, gdy głęboko wierzy się w swoją rację. Niestety, nikogo nie można zbawić, ani uszczęśliwić na siłę. Społeczeństwo musi samo dojrzeć i zrozumieć poglądy, które uznaje się za "najszlachetniejsze" - właśnie dla niego. Inna droga byłaby dyktatura. Może oświeconą, ale dyktaturą. A od tego przecież wszyscy uciekliśmy. Bo dość już mieliśmy pokazywania marchewki "za grzeczność" i bicia po rękach, gdy byliśmy nieposłuszni. Stosujemy konsekwentnie jeden tylko standard moralny - ten, który chcemy, by stosowano z nami.

"Tutejszym" łatwiej jest w owej różnorodności poruszać się - wszak oni tu wzrosli. Nauczono ich tolerancji na tę różnorodność od wczesnego dzieciństwa. Nauczono (przynajmniej sporą część) niesądzenia ludzi według koloru skóry, religii, języka. "Żyj i pozwól żyć innym" - maksymę tę wszczepiono im już w kindergarten. Bo tylko z tą zasadą można w owym pluralistycznym społeczeństwie funkcjonować. Inaczej zbyt wiele rzeczy, zachowań, zwyczajów i norm zacznie nas denerwować. Bo my wzrosliśmy w społeczeństwie MONONARODOWYM, gdzie pomimo drastycznych różnic politycznych, wszyscy mówili tym samym językiem i mimo wszystko repertuar zachowań przechodził na polskiej ulicy był dość ograniczony. Nas z kolei w domu na ogół uczono dzielenia społeczeństwa na "dobre" i "złe". My chcieliśmy przynależać do tego "dobrego" dystansując się od działaczy PZPR, MO, SB i pokrewnych organizacji na ile było to fizycznie możliwe.

Doswiadczenie polskie jest doswiadczeniem tak specyficznym, że w pewnym sensie utrudnia adaptację w społeczeń-

stwie różnorodnym, w którym nie łatwo jest o jasne i proste kryteria. Kryteria spostrzegania, opiniowania, wartościowania. Nasze dotychczasowe kategorie okazują się niewystarczające i zbyt mało złożone. Gdy niewolniczo przy nich się upieramy, możemy nigdy nie zaakceptować społeczeństwa, w którym może nam przyszło spędzić resztę życia. Możemy nie zauważyć tego, co jest w nim naprawdę DOBRE. Koncentrując się na krytyce oczywistej patologii społecznej i tego, co jest dla nas po prostu dziwaczne, a zatem nieakceptowalne.

MNIEJSZOŚCI

Nikt nie twierdzi, że w Ameryce panuje harmonia i tolerancja rasowa, oraz narodowościowa. Ale przynajmniej istnieje jej DUCH. Duch, którego uczą wszystkie szkoły i kościoły, a także większość rodzin. Nietolerancja jest po prostu niepraktyczna, przeszkadza w życiu i pracy. Tolerancja wobec mniejszości narodowościowych, a także osób pod jakimś względem ROZNYCH od reszty, zakorzenia się coraz głębiej w indywidualistycznej świadomości przeciętnego mieszkańca tego kontynentu.

Stosunek do ludzi niepełnosprawnych fizycznie i umysłowo, ze swym naciskiem na integrację w "normalnym" społeczeństwie, wzbudza prawdziwy podziw przybyszów z krajów komunistycznych, gdzie, już emeryci (a więc ci "w wieku poprodukcyjnym") czują się zbyt cennym balastem. Czy wiedzą Państwo na przykład, że Polski Czerwony Krzyż prowadzi w kraju akcję, w ramach której, młodzi ludzie opiekują się niezdolnymi do samodzielnego życia starszami (w mieszkaniach starszoków), a gdy starszokowie ci umrą - w przeciagu ściśle określonego okresu czasu - młodzi przejmują ich mieszkania? Przeciwna lekcja bezinteresowności i słoneczna starosc, prawda? A coż w Polsce robi się z owymi tysiącami inwalidów, dzieci upośledzonych umysłowo lub ludźmi z przewlekłymi schorzeniami? Jakos mało ich widac na ulicach. Czy wegetują w przepelnionych, bezosobowych szpitalach lub innych "instytucjach opieki zdrowotnej"? Czy też walczą o życie w swym własnym domu? Polska rodzina jest instytucją piękną (i bohaterką). Ona pomaga z pewnością. Coż jednak dzieje się, gdy jej zabraknie lub niedomaga? Świadczenia społeczne - na nich przecież praktycznie nie można. Czy kiedykolwiek dowiemy się, ile osób zginęło na skutek wyłączenia telefonów podczas stanu wojennego? Takie pytania można mnożyć.

Umiejmy docenić opiekunczy i pro-ludzki charakter systemu społecznego po tej stronie Oceanu. Istnieje tu morze problemów. Ale istnieje też nadzieja, że problemy te są pokonywalne. I nie sądzę, że to jest sprawa pieniędzy. To sprawa

wartości i priorytetów w państwie demokratycznym i komunistycznym. Które **muszą** być rozbieżne.

FILOZOFIA OBOJETNOŚCI?

Niektórzy sądzą, że na tym kontynencie panuje wszechogarniająca filozofia obojętności wobec drugiego człowieka i tak właśnie interpretują oni maksymę "żyj i pozwól żyć". Powiedziałabym inaczej: filozofia niewchodzenia sobie wzajemnie w drogę, filozofia szanowania naszych ludzkich odmienności.

Jeśli swoim zachowaniem nie robisz innym ludziom krzywdy (w jakimkolwiek sensie), nie szkodzi, że jesteś inny, a może nawet dziwaczny. Nikt nie będzie się z Ciebie wyśmiewał, ani wytykał palcami. Najwyżej może po prostu nie mieć Cię za przyjaciela lub kolegę w pracy. Nie usłyszysz jednak żadnej kąśliwej uwagi "przywołującej Cię do porządku". Twoje zachowanie (stroj, zwyczaje, nałogi, wymowa) są Twoją własnością, Twoim wyborem. Jesteś wolnym człowiekiem, robisz to co jest Twoim zdaniem słuszne, i - jeśli działasz w ramach prawa - wszystko jest w porządku.

"Tutejsi" są społeczeństwem ludzi pomocnych i zycielwych - tego nie poddaje w wątpliwość nawet najbardziej rozgorączkowany przybysz. Problem polega na tym, że przybysz ten nie potrafi często zrozumieć i zaakceptować tak szerokiego repertuaru zachowań, z jakim wzrastał od dziecka jego tutejszy rówieśnik. Oto przykład. Amerykanie już od dawna przestali mówić "Negro", Polacy wciąż nie mają innego słowa niż "Murzyn", które ma zabarwienie bądź lekko pejoratywne, bądź protekcjonalne.

POLSKI PARADOKS

Paradoks Polaków na Zachodzie (jeńden z wielu) polega na tym, że odnoszą się oni często z nieukrywaną wyższością do innych mniejszości narodowych, a także do ludzi mniej wykształconych i mniej wiedzących o świecie, niż oni sami. Trzeba przyznać na marginesie, że te elitarne, arystokratyczne ciągotki znajdują w kraju wciąż przychylny grunt społeczny.

Tymczasem sami chcą być traktowani jak pełnoprawni obywatele tacy jak wszyscy, równi członkowie społeczeństwa, w którym się osiedlili. Nie chcą na ogół być jedną z rozlicznych "ethnic minorities", co zresztą wiąże się z tym, że - w porównaniu z innymi mniejszościami - żyją w większym rozproszeniu i cechują się nieufnością do członków własnej grupy narodowościowej.

Czyżby podwójny standard?

Dr ZOFIA BOŃCZA

Prof
ALEKSANDER
PIEKARSKI

KŁOPOTY Z NAUKĄ JĘZYKA ANGIELSKIEGO

BRITISH ENGLISH & AMERICAN ENGLISH PISOWNIA

Przysłowia o językach obcych

Nauczenie się poprawnej gramatycznie mowy angielskiej jest łatwiejsze od innych języków europejskich. Narzekamy na przykład na przedimki pełni wątpliwości: użyć THE czy też 'A a może pominąć przedimek? W sumie mamy tylko trzy możliwości, więc narzekania są bezpodstawne. Porównajmy to z językiem niemieckim. Tu zamiast przedimków obowiązują tak zwane rodzajniki: DER, DIE (wymowa di), DAS określone. Ile trzeba ich pamiętać? Policzmy: trzy w liczbie pojedynczej dla rodzaju męskiego, żeńskiego i nijakiego, plus jeden dla liczby mnogiej, to cztery. Każdy rodzajnik odmienia się przez cztery przypadki: $4 \times 4 = 16$ do tego tyle samo rodzajników nie określonych: $16 + 16 = 32$ plus brak rodzajnika. W niemieckim są 33 możliwości, w miejsce angielskich trzech! Trudność większa trzydziestokrotnie! Dlatego powstało przysłowie: GDYBY NIE DER, DIE, DAS BYLIBY NIEMCY Z NAS.

Nie słyszałem dotąd przysłowia o angielskim, więc próbuję samodzielnie wymyślić: GDYBY NIE KOSZMAR WYMOWY ANGIELSKI BYŁBY Z GŁOWY.

Może Czytelnicy znają inne przysłowia o obcych językach?

Różnice w pisowni współczesnej amerykańskiej i brytyjskiej angielszczyzny można usystematyzować według następującego klucza:

1 Amerykańskie - OR przeciw brytyjskiemu - OUR Przykłady

AE	Honor	BE	honour
	favor		favour
	color		colour
	flavor		flavour
	labor		labour
	behavior		behaviour
	savior		saviour
	harbor		harbour
	humor		humour
	neighbor		neighbour
	parlor		parlour
	odor		odour

2 Amerykańskie - Z przeciw brytyjskiemu - S Przykłady

AE	organize	BE	organise
	analize		analyse
	idealize		idealise
	criticize		criticise

Podobnie amerykańskie zakończenia wyrazów na -IZATION odpowiadają brytyjskim ISATION, przy czym istnieje też różnica w wymowie: IZATION wymawiają Amerykanie, natomiast Brytyjczycy ISATION wymawiają. Przykłady

AE	organization	BE	organisation
	characterization		characterisation
	generalization		generalisation

3 Amerykańskie - ER przeciw brytyjskiemu - RE Przykłady

AE	theater	BE	theatre
	center		centre
	meter		metre
	liter		litre

4 Amerykańska jedna spółgłoska przeciw brytyjskiej podwójnej Przykłady

AE	traveled	BE	travelled
	traveler		traveller
	traveling		travelling
	woolen		wollen
	dialed		dialled

W pewnych przypadkach można zauważyć odwrotność powyższych przykładów, to znaczy podwójna samogłoska w AE przeciw pojedynczej samogłosce w BE. Przykłady

AE	fulfill	BE	fulfil
	fulfillment		fulfilment
	skillful		skilful

5 Amerykańskie - SE przeciw brytyjskiemu - CE Przykłady

AE	defense	BE	defence
	license		licence
	offense		offence
	practise		practice

6 Amerykańskie - I przeciw brytyjskiemu - Y Przykłady

AE	tire	BE	tyre
	siphon		siphon

7 W amerykańskiej angielszczyźnie często bywa uproszczona pisownia słów obcego pochodzenia. I tak na przykład dialogue, catalogue, monologue używane zarówno w AE jak w BE, bywa często uproszczone w AE jako dialog, catalog, monolog. Również AE GRAM, PROGRAM przeciw brytyjskiemu gramme, programme również są przykładami uproszczeń w AE.

Duże uproszczenia w AE dotyczą wyrazów pochodzenia greckiego. Przykłady

AE	anemia	BE	anaemia
	anesthesia		anaesthesia
	encyclopedia		encyclopaedia
	medieval		medi(a)eval
	paleontology		palaeontology

Zapozyczenia z francuskiego z głoską piśnianą -OU w BE, bywają uproszczone na -U w AE: AE mustache, BE moustache.

8 Amerykańskie IN przeciw brytyjskiemu EN Przykłady

AE	inquiry	BE	enquiry
	inclosure		enclosure

9 Amerykańskie Y przeciwko brytyjskiemu I Przykłady

AE	gypsy	BE	gipsy
	gayety		gaiety

10 Różnice nie dające się zakwalifikować do żadnej z wymienionych grup. Niektóre przykłady

AE	aluminum	BE	aluminium
	check		cheque (the bank variety)
	draft		draught
	hello		hallo hello
	jail		gaol jail
	jewelry		jewellery
	judgment		judgement
	plow		plough
	reflection		reflexion reflection

Różnice na temat RAZEM czy OSOBNO, parę przykładów

AE	breakdown	BE	break down
	makeup		make up
	well done		well done

W następnym odcinku opiszemy różnice w słownictwie, oraz w strukturach gramatycznych. W bliskiej przyszłości powrócimy do praktycznych ćwiczeń w mowie na utrwalenie i zmechanizowanie użycia poprawnych czasów.

WŚCIEKLIZNA

ZASZCZEP SWOJEGO ZWIERZAKA.

Chron swą rodzinę. Trzymaj psa na smyczy. Uważaj by nie zginął.

W ubiegłym roku 2150 osób w Ontario zaszczepionych zostało przeciw wściekliznie. Liczba ta spowodowała, że Ontariojskie Ministerstwo Zdrowia nawołuje wszystkich mieszkańców do zachowania szczególnej ostrożności. Ponieważ choroba jest śmiertelna zarówno dla ludzi jak i dla zwierząt, każdy kto miał kontakt z chorym zwierzęciem musi poddać się szczepieniu.

Możesz ochronić swą rodzinę przed niebezpieczeństwem przestrzegając następujących zaleceń. Po pierwsze należy zaszczepić przeciw wściekliznie swoje domowe zwierzęta. Po drugie należy

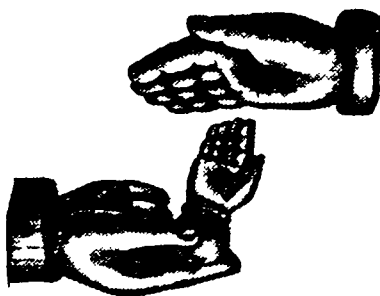
prowadzić je na smyczy. Po trzecie, wszyscy a szczególnie dzieci powinni być pouczeni o konieczności unikania zagubionych zwierząt jak też zwierząt żyjących dziko. Zawsze wkładaj rękawiczki kiedy dotykasz padłego (martwego) zwierzęcia. Pamiętaj, że zwierzęta na farmie również mogą być chore.

Ochronisz swą rodzinę i przyjaciół strzegąc swe domowe zwierzęta przed wścieklizną.

Ministry of Health
Ontario

Minister Hon. Murray Elston
Premier Hon. David Peterson

INCOME TAX

Ostatnio otrzymuję wiele listów z pytaniami dotyczącymi prowadzenia małych przedsiębiorstw (osob "self-employed") W związku z tym postanowiłam sporządzić alfabetyczną listę najczęściej spotykanych wydatków, które Urząd Podatkowy w przeszłości uznał jako koszty prowadzenia przedsiębiorstwa Jako ciekawostki przytaczam także niektóre przypadki, których ostateczna decyzja zapadła na mocy wyroku sądowego

W wielu wypadkach w przepisach podatkowych obowiązuje zasada "zdrowego rozsądku", a co zatem idzie wszystkie posunięcia w sprawach podatkowych powinny mieć logiczne uzasadnienie Z reguły Urząd Podatkowy akceptuje wszystkie wydatki poniesione w celu osiągnięcia dochodu w przyszłości Czas, w którym ten zysk ma zostać osiągnięty, nie jest ograniczony Nie jest również ograniczona wysokość wydatków, jak długo pozostają one w granicach zdrowego rozsądku Również nie wymaga się dokładnej dokumentacji poniesionych wydatków, to znaczy nie jest konieczne posiadanie wszystkich rachunków, natomiast musi się prowadzić dokładną ewidencję tych wydatków Jasne jest jednak, że w wypadku kontroli daleko łatwiej będzie przekonać "władzę", jeżeli posiada się odpowiednie dokumenty

ACCOUNTING FEE - opłaty za prowadzenie księgowości, włączając opłaty za sporządzenie zeznania podatkowego Opłaty za zeznanie podatkowe osób prywatnych nie należą do tej kategorii

ADVERTISING - ogłoszenia, z wyjątkiem ogłoszeń w pismach, radio i telewizji poza granicami Kanady

ALTERATION TO BUILDINGS AND EQUIPMENT - przerobki domów i urządzeń Koszty generalnego remontu takie jak np. nowe podłogi, nowe instalacje elektryczne, instalacje hydrauliczne, ściany itp. mają charakter kapitalnego remontu i mogą jedynie być dodane do wartości budynku i brane pod uwagę przy obliczaniu zysku ze sprzedaży "capital gain" Nie kwalifikują się natomiast jako koszty prowadzenia przedsiębiorstwa Jedynie koszty reperacji podłóg, sufitów, ścian itp. mogą być uznane za koszty prowadzenia przedsiębiorstwa, bowiem nie zwiększają one wartości budynku, a jedynie przywracają go do jego poprzedniego stanu

APPEALS OF INCOME TAX ASSESSMENT - koszty odwoływania się od decyzji urzędu podatkowego

ASSOCIATION MEMBERSHIP FEES - składki członkowskie stowarzyszeń i związków zawodowych Wydatki te mogą być potrącone także przez podatników pobierających pensję, a nie tylko przez self-employed

AUTOMOBILE EXPENSES - wydatki na utrzymanie samochodu Jeżeli samochód używany jest częściowo do celów prywatnych, a częściowo do celów przedsiębiorstwa, wydatki na utrzymanie samochodu muszą być rozbite proporcjonalnie do jego użytkowania Dojazd z domu do pracy i z powrotem nie kwalifikują się jako koszty prowadzenia przedsiębiorstwa Wymagane jest prowadzenie ewidencji przejechanych kilometrów W koszt utrzymania samochodu wchodzi także wydatki, jak benzyna, olej, rejestracja, ubezpieczenie, mycie, reperacje, parkingi, a także koszt wynajmowania samochodu (leasing) Jeżeli samochód został kupiony na raty można doliczyć procenty od pożyczki Można także uwzględnić amortyzację samochodu do wysokości 30% w stosunku rocznym

BANK CHARGES - opłaty bankowe, a także koszt wynajmowania skrytki bankowej (safety deposit box) o ile przechowuje się w niej przynoszące dochód papiery wartościowe

BOOKS AND LIBRARIES - zakup książek i czasopism zawodowych oraz opłaty biblioteczne

BUILDING HELD FOR RENTAL - budynek przeznaczony do wynajęcia Koszty utrzymania budynku, który nie został jeszcze wynajęty, ale był przygotowany do tego celu

CABLE TELEVISION SERVICE - koszty instalacji telewizyjnej w przypadku jeżeli dochody przedsiębiorstwa są związane z używaniem kabla

CHRISTMAS GIFTS TO CUSTOMERS - podarki świąteczne dla klientów

COMMISSIONS - komisowe płacone za sprzedaż produktów firmy, względnie za pomoc w prowadzeniu przedsiębiorstwa

CUSTOMER LISTS - listy klientów Np. agent ubezpieczeniowy kupuje listę klientów albo mleczarnia odkupiła listę klientów od innej mleczarni, która zlikwidowała swoje przedsiębiorstwo

ENTERTAINERS AND MUSICIANS - aktorzy i muzycy Jedynie aktorzy i muzycy, którzy zatrudnieni są jako pracownicy kontraktowi mogą potrącać nastę-

pujące wydatki

Prowadzenie księgowości, ogłoszenia, przesłuchania (auditions) i próby, samochód, wynagrodzenie korepetytorów przy próbach, naprawy i ubezpieczenie instrumentów, przyjęcia w celu nawiązania kontaktów - z wyłączeniem przyjęć po przedstawieniach, fotografie, materiały biurowe

Reklama, wynajęcie studia, z wyjątkiem studia we własnym domu, kosmetyki, taksówki, o ile zajęcia w różnych miejscach tego wymagają, telegramy, osobny telefon, względnie rozmowy międzymiastowe z własnego telefonu, posiłki, o ile występuje się poza miejscem zamieszkania, transport dużych instrumentów muzycznych, koszty podróży, wynagrodzenia dla zastępców i pomocników

Następujące wydatki nie są zakwalifikowane jako "Tax deductible" fryzjer, pralnia, ubrania, uczestnictwo w festiwalach, zakup instrumentów muzycznych (podlega amortyzacji)

ENTERTAINMENT - podejmowanie potencjalnych klientów posiłki w restauracjach, prezenty, bilety teatralne itp. Warunkiem jednak jest, aby wydatki te miały na celu zwiększenie dochodów przedsiębiorstwa, były utrzymane w granicach rozsądku i nie miały na celu kontaktów czysto towarzyskich W pewnych wypadkach Revenue Canada uznało nawet wydatki związane z podejmowaniem potencjalnych lokatorów przez właściciela budynku

ILLEGAL EXPENSES - transakcje niezgodne z przepisami Nawet wydatki, które są niezgodne z przepisami bywały uznawane przez Revenue Canada sprzedawca wystawił potwierdzenie na sumę niższą, niż prawdziwa cena sprzedaży, niszcząc ofertę kupującego Kupujący zachował jednak fotokopię oryginalnej oferty, udawadniając w ten sposób prawdziwą cenę kupna

INSURANCE - ubezpieczenia

INVENTIONS - wynalazki Wydatki związane z pracą nad projektem nowego modelu samochodu zostały uznane jako "deductible" mimo tego, że samochód ten nie został wprowadzony do produkcji Sąd jednak wyszedł z założenia, że intencją wynalazcy było uruchomienie produkcji nowego samochodu, a co za tym idzie, osiągnięcie dochodu

LEGAL EXPENSES - Koszty prawne O ile związane są one z uzyskaniem lub zwiększeniem zarobków

LOANS - pożyczki Tylko odsetki, zapłacone od pieniędzy pożyczonych w celu osiągnięcia zysku

OFFICE MAINTENENCE - utrzymanie biura Rzeczywisty koszt pomieszczenia lub części domu, używanego wyłącznie do celów przedsiębiorstwa można zaliczyć jako koszty tego przedsiębiorstwa Koszty muszą być rzeczywiste, a nie w postaci przypuszczalnej wartości czynszu, który można by uzyskać za to pomieszczenie

*Dokonczenie
w następnym numerze*

ANNA DUBISKA

UWAGA CZYTELNICY
Nowe punkty sprzedaży Echa Tygodnia

White Oak

Delicatessen & Restaurant

149 E. Lakeshore Rd. OAKVILLE

Doskonałe polskie drugie śniadania,
świeże wędliny i biały polski ser.

W pobliżu DUFFERIN-JAMESON

62 Springhurst Ave.

A & B MILK STORE

WEST MALL / BLOOR

290 The West Mall

Nowo otwarta polska kwaciarnia
ALANA'S FLOWERS, tel. 626-6366

WESTON, Toronto

263 DIXON RD.

ANNA DUBISKA

pracownik firmy

H&r BLOCK

THE INCOME TAX PEOPLE

THE INCOME TAX PEOPLE

Fachowo wypełnia zeznania podatkowe Opłaty od \$ 10 00 wzwyż Zapewniamy Klientom załatwienie spornych spraw z Urzędem Podatkowym bez dodatkowych opłat przez cały

EATON'S
Don Mills,
447 - 3331
wew 206
For year-round
service District
Office
2388 Eglinton Av E
Scarborough, Ont
M1K 2P3

**CASH BACK PROGRAM -
WYPŁACAMY GOTÓWKĄ ZWROTY
PODATKU**

J&L SULIMERSKI and ASSOC

INCOME TAX

10% ulgi na 10-lecie firmy

dla czytelników Echa Tygodnia

Największa polska firma

podatkowa "TAXTRONIX" gwarantuje:

- Ujęcie wszystkich możliwych ulg podatkowych
- Konkurencyjne ceny obsługi
- Bezbłędne, natychmiastowe wyniki na komputerze
- Fachową pomoc w prostych (T4) i skomplikowanych (business) przypadkach
- Dogodne lokalizacje otwarte codziennie 10am - 6pm

Advance Real Estate - 1055 Bloor St W
Garczynska Travel - 163 Roncesvalles Ave
2290 Bloor St W (przy Runnymede)
GŁÓWNA 769 - 4558

185

INCOME TAX

Solidnie - tamto

Codziennie od 16 do 22,

soboty i niedziele od 9 rano - 22 wieczorem
Okolca High Park - Bloor

TEL 766 - 4701, GABRIEL

Także wypełniamy w Twoim domu

175 186

ZAOSZCZĘDZISZ CZAS I PIENIĄDZE
oddając mi Twój INCOME TAX RETURN,
Specjalne ZNIZKI dla nowo przybyłych i senior-citizens
Nie czekaj, zadzwon

534 - 7772 między 9 am - 9 pm

CHRISTOPHER

173 185

**ACCOUNTING AND INCOME TAX
SERVICES**

Andrzej Sikorski

Tamto i dokładnie wypełnia zeznania podatkowe,
również w Twoim domu Bezpłatne porady 174-185

TEL 298 - 4757

**CHESTER'S INCOME
TAX SERVICE**

CZESŁAW KEPA

TEL 238 - 0447

Income Tax Konsultant, Członek Kanadyjskiej
Federacji Income Tax Konsultantów, w y k o n u j e
rozliczenia podatkowe w Twoim domu

O T T A W A

tez ma serwis podatkowy
w języku polskim

Daj swoje zeznanie podatkowe do wypełnienia
specjalistom Korzystnie i niedrogo
Grono stałych klientów wzrasta z każdym rokiem
Bądź i Ty wśród nich

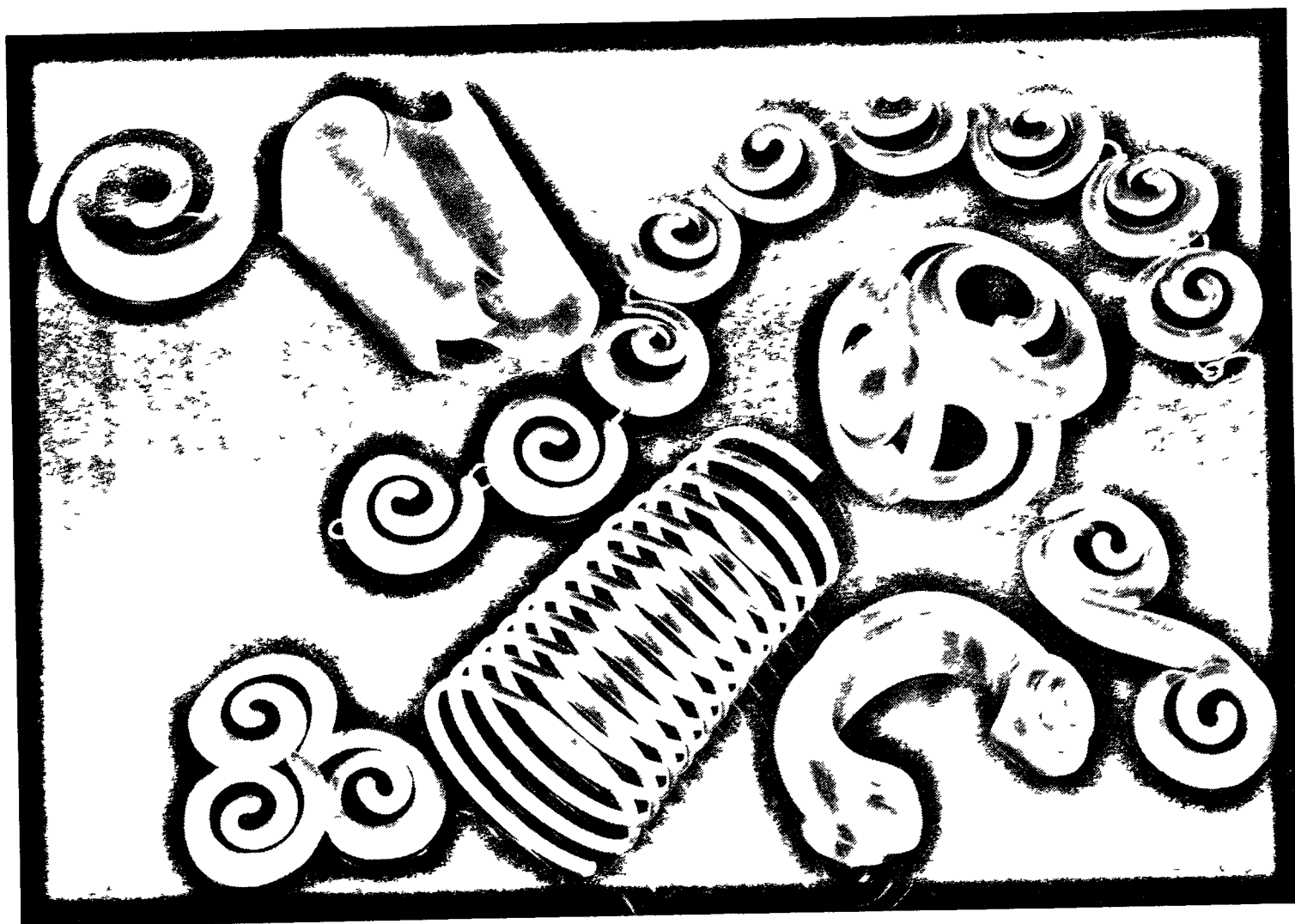
TEL. (613) 738-0781 - 24 godziny

DANIEL S.A. GALON

INCOME TAX PREPARATION

Jeśli jesteś nowo przybyłym możesz również
otrzymać pieniądze od rządu

173-184

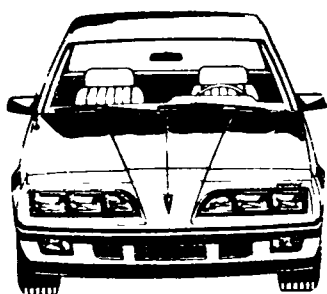

Bizuteria

Po inwazji rhinestones, barwnej orgii świecidełek zaczęły cieszyć się powodzeniem akcesoria masywniejsze - często złożone z breloczkami i wisiorkami. Złoty kolor dominował zimą - by na wiosnę ustąpić miejsca srebru. Wzory są proste (o ile prosta może być linia krzywa) - prostota bizuterii epoki brązu, wyrobów celtyckich czy ozdób Wikingów. Do tych bowiem zrodził się projektanci. Zwroć proszę uwagę na b. szeroką super-bransoletę - sprężynę zdobną przedramię. Spiralne motywy noszone są kompletnie, a także popularne są wielkie "cyganskie" kolczyki koła.

Halka Siermęga

Nr 182

Peter Burdon

**ON BROADVIEW
GENERAL MOTORS CANADA**
(Stacja metra Broadview)

**ZAPRASZA
DO NOWO OTWARTEGO
SALONU SAMOCHEMOWEGO**
8.7% - finansowanie

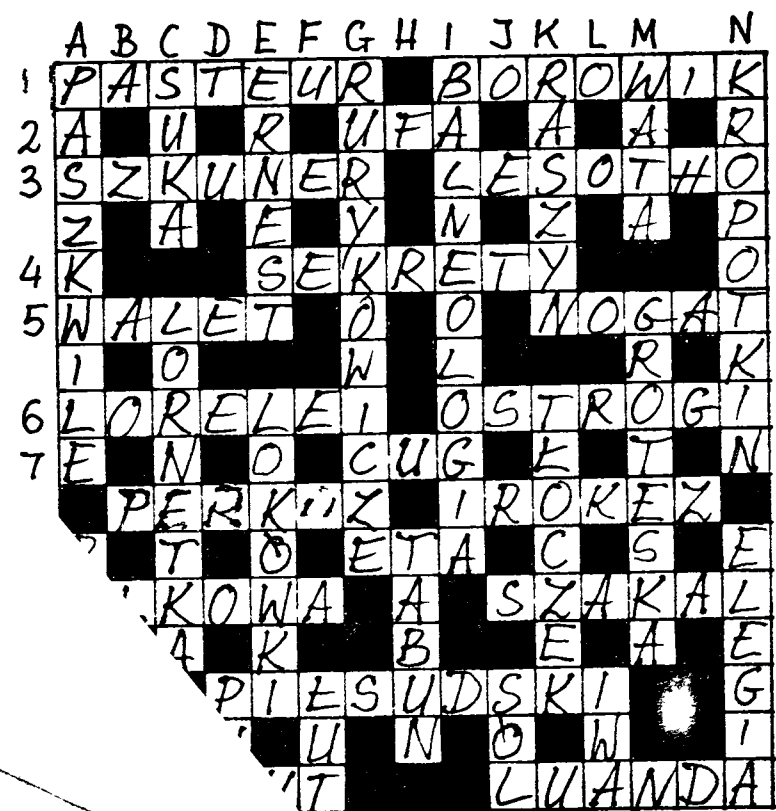
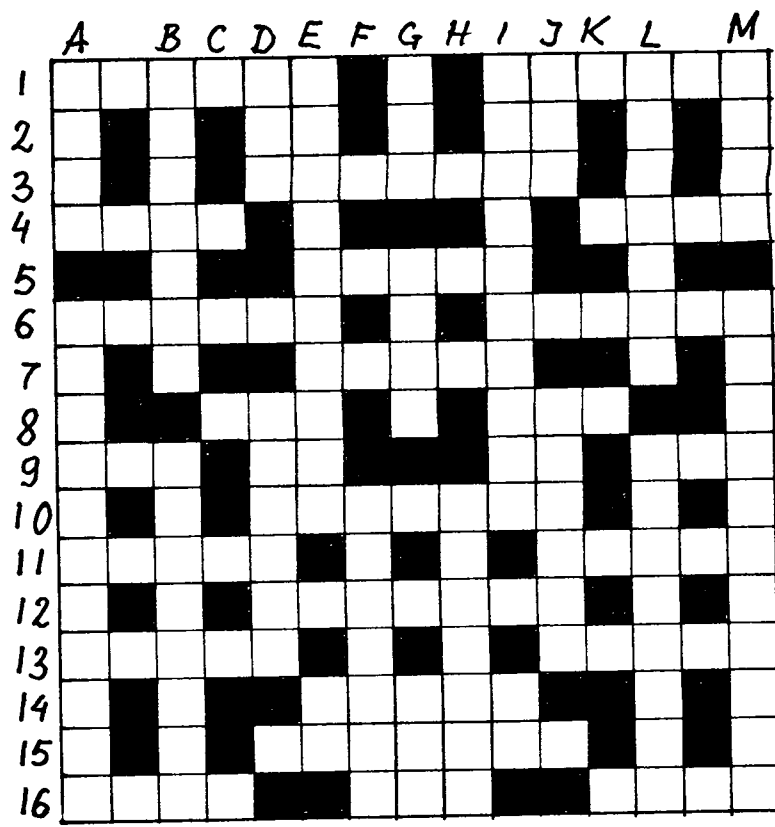
- olbrzymi wybór
- oferujemy farb
- załatwiamy
- ułatwiamy

DANIEL S.A. GATON
TEL. (613) 738-0781 - 24 godziny
W JĘZYKU POLSKIM
O T T A W A
OTTAWA
W JĘZYKU POLSKIM
OTTAWA
W JĘZYKU POLSKIM
OTTAWA

W ubiegłym roku w Ontario zaszczepiono przeciw wściekliznie 100 tysięcy zwierząt. Ministerstwo Zdrowia nawołuje wszystkich mieszkańców do zachowania szczególnej ostrożności. Ponieważ choroba jest śmiertelna zarówno dla ludzi jak i dla zwierząt, każdy kto miał kontakt z chorym zwierzęciem musi poddać się szczepieniu. Możesz ochronić swą rodzinę przed niebezpieczeństwem przestrzegając następujących zaleceń. Po pierwsze należy zaszczepić przeciw wściekliznie swoje domowe zwierzęta. Po drugie należy

POZIOMO

- 1 A rzeka w Wietnamie
- 1 I tradycyjne holenderskie drewniaki
- 2 D symbol chem. pierwiastka
- 2 I w rękawic Szulera
- 3 D wielkie nadrzewne jaszczurki Ameryki Środkowej
- 4 A himalajski człowiek śniegu
- 4 K nieproszony gość w szale
- 5 E ograniczenie
- 6 A paradny powóz
- 6 I proces przynajmniej rozpuszczalnika do rozwaru przez błonę
- 7 E rodzaj wyciągu / zioła
- 8 C plantacja drzew owocowych
- 8 I N lub X
- 9 A sposób wykonywania kultury
- 9 D symbol chem. pierwiastka
- 9 I starożytne miasto Sumeryjskie
- 9 I jedno w czole Cyclopa
- 10 D miasto na Sycylii
- 11 A do transportu rannych
- 11 I domowe sprzęty
- 12 D tradycyjny element angielskiego wnętrza
- 13 A roślina śródziemnomorska - element dekoracyjny głowicy kolumny korzynekowej
- 13 I meksykański kaktus
- 14 E uczucie piczenia w przelocie dawnej służby w dworze cesarstwa - rasowy konkurs tenisowy meczu tenisowego meczu tenisowego

WESTON, Toronto
263 DIXON RD.
TOWERS, tel. 626-6366

Ministry of Health
Ontario
Minister Hon. Murray Elston
Premier Hon. David Peterson

HUMBERVIEW INSURANCE

337 Roncesvalles Ave Toronto
TEL 531-4647

Ubezpieczenia chorobowe dla
odwiedzających Kanadę

THE FUTURE BAKERY
NAJLEPSZY W MIEŚCIE ŚWIEŻY CHLEB
Dostarczamy do sklepów i domów
739 Queen St W - Toronto, Ont.
TEL 368-4235

ONTARIO BREAD Co.Ltd.
178 Ossington Ave Toronto
TEL 532-4929

NAJPOPULARNIEJSZY PYSZNY ŚWIEŻY
CHLEB
DO NABYCIA W NAJLEPSZYCH SKLEPACH
W TORONTO I W ONTARIO

**NEW CENTRAL MEAT
DELICATESSEN**
TEL 531-4861
323 Roncesvalles Ave

PIOTR MAZURKIEWICZ
Posiadamy smaczne wyroby
mięsne i wędliniarskie
wytwarzane według najstarszych
staropolskich przepisów, szynki,
boczek, balerony, kabanosy oraz
wiele innych artykułów
spożywczych importowanych
z Polski i Europy

Superior Sausage Co.
1004 DUNDAS ST W
TEL 531-8422
KONKURENCYJNE CENY!

WĘDZONE NA MIEJSCU
SŁYNNE NA CAŁE TORONTO
ONTARIO
POLSKIE KIEŁBASY
Szynki kabanosy wędliny mięsa
rozne delikatesy

**ZAKŁAD
KOSMETYCZNY**

- Pełnacja twarzy rąk i stóp
- Usuwanie zbędnego owłosienia
- Specjalistyczna aparatura
- Jakosciowe kosmetyki
- Wizyty prosimy zamawiać telefonicznie

2198 Bloor St W
TEL 766-1867

**COPERNICUS
MEAT PRODUCTS**
79 Roncesvalles Ave
TEL 536-4054

Posiadamy świeże mięso wykrojone na
złotym szynki boczek balerony kiel-
basy na sposób polski oraz wiele innych
wędlin i delikatesów ogorki kiszzone
kapuście z beczki śledzie pierogi
T S PAKULSKI

**M-C DAIRY co.Ltd.
PRODUCTS**

Dostarczamy wszystkie znane produkty
mleczne do każdego sklepu w Toronto
Wyrabiamy kwasną śmietanę yogurt
fuslanke sery białe i topione
ZADAJCIE NASZYCH WYROBOW
W SWOICH SKLEPACH
Godziny otwarcia: 7:00 do 4:00
212 Mavety St Tel 766-6711

SPRING CARPET CLEANING
Czyszczenie dywanów
i mebli tapicerskich
SPECJALNE OKAZYJNE
CENY PRZED ŚWIĘTAMI
Pracę wykonują fachowcy,
Pełne gwarancje
Toronto, TEL 421-3960

**KARL'S BUTCHER
& GROCERY**
Właściciel Karol Jarząbek
Posiadamy na składzie zawsze
świeże mięsa, wędliny własnego
wyrobu smaczne i świeże oraz
importowane z Polski i Europy
artykuły spożywcze
105 Roncesvalle Ave Toronto
TEL 531-1622

**TOLA'S GIFT &
DELICATESSEN**
167 Roncesvalles Avenue
Toronto, Ontario
TEL 534-2231

BISTRO Jedna z najlepszych małych
restauracji w Toronto
(właściciel Toronto Sun)
EUROPE
• Europejska atmosfera • Znakomite
miejsce na spotkanie • Cos na ząb
2390 Bloor West
Toronto, Ont M6S 1P5
TEL (416) 767-0848

PRZESZŁO \$20 NA GODZINĘ
zarabia wykwalifikowany spawacz
SWIADCTWO SPAWACZA
W 5 TYGODNI można uzyskać w
Institute of Technical Trades który
szkoli specjalistów już 25 lat
• nowoczesne urządzenia • rysunek
techniczny • kursy dzienne wieczorowe
sobotnie i na zmiany • dogodne opłaty
tygodniowe
734 KIPLING Ave TORONTO
TEL 255-2369
po godzinach TEL 536-0008
Informacji udziela
MARK NIEWIA DOMSKI

ADAM'S SHOE REPAIR
3096 Dundas St W (na zachod
od Quebec po prawej stronie)
TEL 767-5966
Solidne szybko i tanio w wyk. najemny
reparacje wszelkiego typu i rodzaju obuwni oraz
ręcznych i reb
Wymiana podszew, obcasów w sukawki i
usztwianych stalowych • Poprawne dopasowanie
wysokości obcasu do skłonu chodnika • Związane
i skracane cholewy • Odnawianie • Zmiana
koloru • Renowacja i czyszczenie wyr. baw-
lny i zamocowanych wlewnych • Specjalizujemy
się w reparaacji obuwni przyszywanej dubiwanego
i ciętych pedzelnego
Od poniedziałku do piątku
od godz 9 do 6:30,
sobota od 9 do 5

RENEWAL
Construction and Renovation
Instalacje elektryczne renowacje łazienek
kuchni wykładziny kafelki
wskazanie piwnic Bezpłatna wycena
TEL 249-5212 lub 742-1302

SAVE-O-WAY
BIURO PODRÓŻY
I
PACZKI DO POLSKI
Po rezerwacji i informacji proszę
dzwonić
(416) 532-3042, 532-3794
OVERSEAS SERVICES
331 Roncesvalles Ave, Toronto

MIRAPOL Air Transit Co.
TORONTO -
MONTREAL -
TORONTO
Każdego wtorku i piątku
Superluksusowy minibus
Rezerwacje odlotów, pomoc w
odprawie bagazy
Sezonowa obniżka kosztów
TELEFONUJ Tadeusz
275-7747 i 239-9411

PIAST
PACZKI DO POLSKI
Owoce cytrusowe TYLKO
\$ 2.40 za kg
Ponadto express morski
i paczki lotnicze
1570 Bloor St W, Toronto
TEL 531-8786

Campanale
REAL ESTATE LTD, Realtor
KUPNO I SPRZEDAŻ
wszelkiego rodzaju
nieruchomości
na terenie Ottawy i okolic
Z JAN CHMIELA
1169 Bank St OTTAWA, ONT
TEL 236-5854, d 232-2501

TP & ASSOCIATES Ltd
Niezależni specjaliści w zakresie ubezpie-
czeń (Life Insurance) RRSP
oraz funduszy inwestycyjnych

Prosimy telefonować lub pisać wysłamy
bezpłatnie
FINANCIAL PLANNING REVIEW
ANDRZEJ SLEDZ
1 Yorkdale Rd Suite 406
TORONTO, Ont M6A 3A1
TEL 787-1612, d 624-5411

HOMETARIO
REAL ESTATE LTD
& INSURANCE BROKERS Ltd
• KUPNO I SPRZEDAŻ NIERU-
CHOMOŚCI WSZELKIEGO
RODZAJU
• UBEZPIECZENIA NA SAMO-
CHODY — OD OGNIA — KRA-
DZIEŻY I INNE
171 Roncesvalles Ave Toronto
TEL 531-3506

Fryzjerka z Wrocławia
"WIKTORIA"
z wieloletnią praktyką w kraju
i za granicą, 3-krotna
zdobywczyni pierwszych miejsc
w międzynarodowych
i krajowych konkursach
fryzjerskich poleca
swe usługi po cenach
umarkowanych w zakładzie
IZYS Beauty Salon
16 Roncesvalle Ave, Toronto
TEL 532-1715

POLSKA KSIĘGARNIA
WYSYŁKOWA
POSIADA słowniki francuskie angiel-
skie techniczne i inne książki do nauki
języków kulinarne i folklorowe bajki
religijne karty świąteczne
MONTREAL, P Q P Box - 647
N D G H4A 3R1 Canada
TEL (514) 489-0396

- CZARTERY DO POLSKI!
- oficjalny przedstawiciel PKO
- przeloty czarterowe i indywidualne do wszystkich krajów świata
- formalności paszportowe wizowe, legalizacje
- ubezpieczenia dla przybywających z wizytą 3 miesiące \$ 95 00

Proszę zgłaszać się do naszej fachowej załogi

EMPERESS
TRAVEL AGENCY Ltd

185 Roncesvalles Ave, TORONTO, ONT M6R 2L5
(naprzeciw Credit Union)
TEL 536-3554

jolanta interiors
FIRMA
specjalizująca się w architekturze wnętrz
udzieli Ci porady jak urządzić gustownie
i wygodnie Twoje mieszkanie lub dom
Sprzedajemy nowoczesne zasłony okien
ne i z w VERTICAL HORIZONTAL
BLINDS po bardzo dogodnych cenach
Szeroki asortyment prezentow
na każdą okoliczność
2368 BLOOR St W TORONTO ONT
TEL 762-9638

**ONTARIO MEAT
PRODUCTS LTD.**
783 Queen St W TEL 364-7720
157 Roncesvalles Ave
TEL 535-4648
NAJWYŻSZA JAKOŚĆ!
KONKURENCYJNE CENY!
Świeże mięso serwy pieczywo w bogatym
wyborze
Europejskie wyroby delikatesowe
DOSTARCZAMY DO DOMÓW
NA SPECJALNE OKAZYJNE WEDŁUG
CEN HURTOWYCH

Polski sklep w Scarborough
106 Markham Rd (rog Kingston)
LA GROTTA
DELI
polskie kiełbasy, wędliny, mięsa,
śledzie, świeże pieczywo - Future
i Universal Bakery
CENY NISKIE
TEL 265-6714